

JAARVERSLAG 2024

Stichting Christelijk
Speciaal Onderwijs

Inhoudsopgave

1	Algemene gegevens.....	4
1.1	Inleiding.....	4
1.2	Jaarrekening.....	4
1.3	Kernactiviteiten en Beleid.....	4
1.4	Doelstelling van de organisatie (Missie en visie).....	4
1.5	Toelating en toegankelijkheid.....	5
1.6	Juridische structuur.....	5
2	Organisatie en governance	6
2.1	Organisatiestructuur.....	6
2.2	Governance ontwikkelingen.....	6
2.2.1	Code goed bestuur.....	7
2.2.2	Bestuurssamenstelling.....	7
2.2.3	Bezoldiging bestuur en toezichthouders.....	7
3	Leerlingen	8
4	Financieel beleid	9
4.1	Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid.....	9
4.2	Allocatie van bekostiging.....	9
5	Onderwijs en kwaliteit	10
5.1	Uitvoering strategisch beleidsplan.....	10
5.2	Onderwijsresultaten.....	13
5.3	Onderwijsachterstanden.....	13
5.4	Toetsing en examinering.....	13
5.5	Sociale veiligheid.....	14
6	Personeel.....	15
6.1	Strategisch personeelsbeleid	15
6.2	Inzet middelen werkdrukverlichting	16
6.3	Reg. bijz. bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders	16
6.4	Personele bezetting.....	17
6.5	Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling	17
6.6	Ziekteverzuim	18
6.7	Beleid inzake beheersing aanvragen uitkeringen na ontslag.....	18
6.8	Banenafpraak.....	19
6.9	VOG's.....	20
7	Diverse gegevens.....	21
7.1	Horizontale verantwoording	21
7.2	Klachtenafhandeling.....	21
7.3	Verbonden partijen	21
7.4	Samenwerking.....	22
7.5	Huisvesting	22
7.6	Duurzaamheid	23
7.7	Informatiebeveiliging en privacy.....	23
7.8	Stellige bestuurlijke voornemens.....	24

8	Deelverslagen	25
	Verslag toezichthoudend orgaan – Raad van Toezicht.....	26
	Jaarverslag de Prinsenhof.....	29
	Jaarverslag de Zonnehoek	32
	Jaarverslag De Boog.....	34
	Jaarverslag GMR-platform CSO Apeldoorn	37
	Jaarverslag externe vertrouwenspersoon IJsselgroep	39
9	Financieel beleid	40
9.1	Financiële positie op balansdatum.....	40
9.2	Analyse resultaat.....	42
9.4	Investeringen en financieringsbeleid	45
9.5	Treasuryverslag	46
10	Continuïteitsparagraaf.....	47
10.1	Kengetallen.....	47
10.2	Balans	48
10.3	Staat van baten en lasten.....	49
10.4	Financiële kengetallen.....	51
10.5	Normatief eigen vermogen	51
10.6	Overige rapportages.....	52
10.6.1	Rapp. aanwezigheid en werking vh interne risicobeheersings- en controlesysteem	52
10.6.2	Risicomanagement en beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	53

1 Algemene gegevens

1.1 Inleiding

In dit bestuursverslag wordt aandacht besteed aan de financiële activiteiten van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn (CSO) in het jaar 2024.

1.2 Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2024 van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn is opgesteld door Dyade Onderwijsbedrijfsvoering B.V. Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor RA12 Accountants BV.

1.3 Kernactiviteiten en Beleid

Onder het bevoegd gezag van de Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn, met bevoegd gezag nummer 72464, vallen de onderstaande scholen:

<u>School</u>	<u>Brinnummer</u>
De Prinsenhof	01FJ
De Zonnehoek	02VX
De Boog	15DN

1.4 Doelstelling van de organisatie (Missie en visie)

Missie

CSO Apeldoorn is een stichting voor speciaal, primair en voortgezet (regulier) onderwijs voor leerlingen van 4 tot en met 19 jaar. Wij bieden onze leerlingen leer- en ontwikkelingsmogelijkheden afgestemd op hun specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften en aansluitend bij hun talenten. Dit doen we vanuit ons hart en onze expertise.

Met ons onderwijs willen we bereiken dat onze leerlingen zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren als volwaardig lid van onze maatschappij.

Visie

Hoe wij het onderwijs willen verzorgen en inrichten wordt ingegeven door onze christelijke levensbeschouwing en daaruit voortvloeiende kernwaarden. Onze aanpak en (dagelijkse) keuzes liggen hiermee als het ware 'in lijn'.

Vanuit onze levensbeschouwing is voor ons essentieel het gegeven dat iedereen erbij hoort, mag zijn wie hij of zij is. Iedereen is anders en iedereen is even waardevol. De verschillen zien we eerder als een verrijking dan als een beperking. Vanuit onze christelijke levensovertuiging maken wij ons sterk voor een inclusieve samenleving. Een samenleving die zich openstelt voor iedereen. In woord en daad geven wij in onze scholen daaraan invulling. Inclusie is voor ons dan ook een kernwaarde van waaruit wij willen werken.

In ons dagelijks handelen gaan wij uit van de goede bedoelingen van de ander. We tonen respect in woord en gebaar en werken samen op basis van vertrouwen. Vanuit vertrouwen geven we ruimte om beslissingen te nemen, is er ruimte voor eigen identiteit en werken we aan eigenaarschap van medewerkers en leerlingen. Vertrouwen heeft voor ons ook te maken met betrokkenheid, aandacht hebben voor elkaar en open en duidelijke communicatie. Tot slot realiseren we ons dat we dienstbaar moeten zijn aan de ander en dat we hierin, zonder onszelf te verloochenen, elke dag een stukje beter kunnen worden.

We werken in de overtuiging dat ieder kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling, aansluitend bij zijn onderwijs- en ondersteuningsbehoeften, en op onze scholen moet kunnen leren met plezier. Leren en ontwikkelen formuleren we breed. Het is zowel kwalificerend (doorstroom naar vervolgonderwijs, beschermde arbeidsplaats of arbeidsmarkt) alsook socialiserend (gericht op samen leven) en gericht op de persoonlijkheidsontwikkeling. Leerlingen die onze school verlaten, vertellen mooie verhalen over hun periode op een van onze scholen. Ze hebben de tijd van hun leven gehad.

Daarbij is het onze 'drive' een lerende organisatie te zijn, voortdurend op zoek naar mogelijkheden ons onderwijs ten gunste van de leerlingen die aan ons zijn toevertrouwd te verbeteren.

De identiteit en de daarop gebaseerde kernwaarden inclusie, vertrouwen, ononderbroken ontwikkeling en CSO als lerende organisatie zijn de verbindende elementen in en tussen onze vier unieke en ambitieuze scholen.

1.5 Toelating en toegankelijkheid

Om toegelaten te worden tot één van de scholen van CSO is een TLV (Toelaatbaarheidsverklaring) nodig van het Samenwerkingsverband voor plaatsing in het SBO, (V)SO en PrO. Leerlingen zonder christelijke achtergrond zijn welkom op de scholen. Van de leerlingen en de ouders wordt verwacht dat zij respect hebben voor de christelijke opvattingen volgens welke het onderwijs wordt vormgegeven.

1.6 Juridische structuur

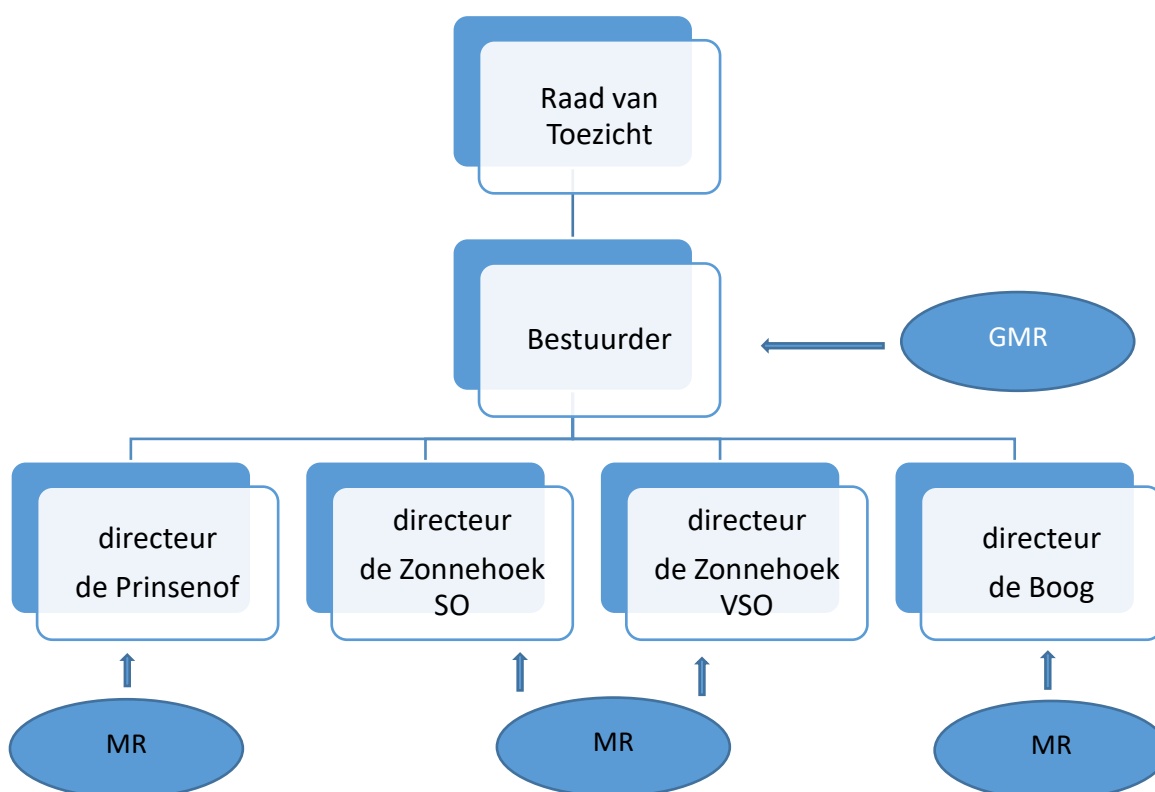
De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichting. De Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn is op 2 november 1982 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Apeldoorn onder dossiernummer 40103192. De juridische structuur is in 2024 niet gewijzigd. De statuten zijn ook niet aangepast.

2 Organisatie en governance

2.1 Organisatiestructuur

De stichting kent een eenvoudige structuur. De bestuurstaken worden uitgeoefend door één bestuurder. Er is een Raad van Toezicht (RvT) die toezicht op de bestuurder uitoefent en onafhankelijk functioneert. Iedere school heeft een directeur. In 2024 is de organisatiestructuur niet gewijzigd.

Dit geeft het volgende organogram:

2.2 Governance ontwikkelingen

De stichting heeft een Raad van Toezicht-model. De eindverantwoordelijkheid voor het onderwijs van de stichting en de kwaliteit hiervan ligt bij het College van Bestuur. Het College van Bestuur stelt het strategisch beleidsplan vast en legt dit ter goedkeuring voor aan de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht werkt met het dynamic-governancemodel. De leden van de raad houden toezicht op de kwaliteit van het onderwijs en de uitvoering van het strategisch beleid.

De dagelijkse leiding van de scholen berust bij de directeuren van de scholen. Zij zijn onder de eindverantwoordelijkheid van het College van Bestuur verantwoordelijk voor het onderwijs op hun scholen en de kwaliteit hiervan.

De taken en verantwoordelijkheden van het College van Bestuur en de vier directeuren zijn vastgelegd in een managementstatuut. In het strategisch beleidsplan 2023-2027 is opgenomen:

“Het bestuur bewaakt de kwaliteit van het onderwijs en de identiteit van de stichting, de leidinggevendens ieder op de eigen school. De Raad van Toezicht houdt op de uitvoering hiervan toezicht. De dialoog over de te leveren kwaliteit en de gerealiseerde kwaliteit op alle niveaus in de organisatie is daarbij essentieel.

In het leidinggeven zijn onze kernwaarden inclusie en vertrouwen dagelijks zichtbaar en merkbaar. Leidinggevendens laten zien dat iedereen erbij hoort en een volwaardige plaats inneemt. De inspirerende en coachende wijze waarop leiding wordt gegeven draagt bij aan CSO als lerende organisatie.”

Het verslag van de Raad van Toezicht is na het algemeen deel van het bestuursverslag opgenomen.

2.2.1 Code goed bestuur

CSO hanteert de Code Goed Bestuur van de PO-Raad en er zijn geen afwijkingen van die code. De scheiding tussen bestuur en toezicht is statutair vastgelegd.

2.2.2 Bestuurssamenstelling

Het College van Bestuur is ultimo 2024 als volgt samengesteld:

Bestuurder : dhr. L.H. Wijtsma

De Raad van Toezicht is ultimo 2024 als volgt samengesteld:

Voorzitter : mevr. E.G. Vos - van de Weg
Lid : dhr. W.P. Boomgaard
Lid : dhr. J.P.M. van Casteren
Lid : dhr. A.A. Rödel
Lid : dhr. D. Wakker

2.2.3 Bezoldiging bestuur en toezichthouders

De bestuurder heeft een benoeming bij de stichting en ontvangt bezoldiging conform de CAO Bestuurders Funderend Onderwijs.

De leden van de RvT ontvingen in 2024 een onkostenvergoeding ter hoogte van € 2.000 per lid. Dit bedrag zal in 2025 worden verhoogd op basis van extern ingewonnen advies.

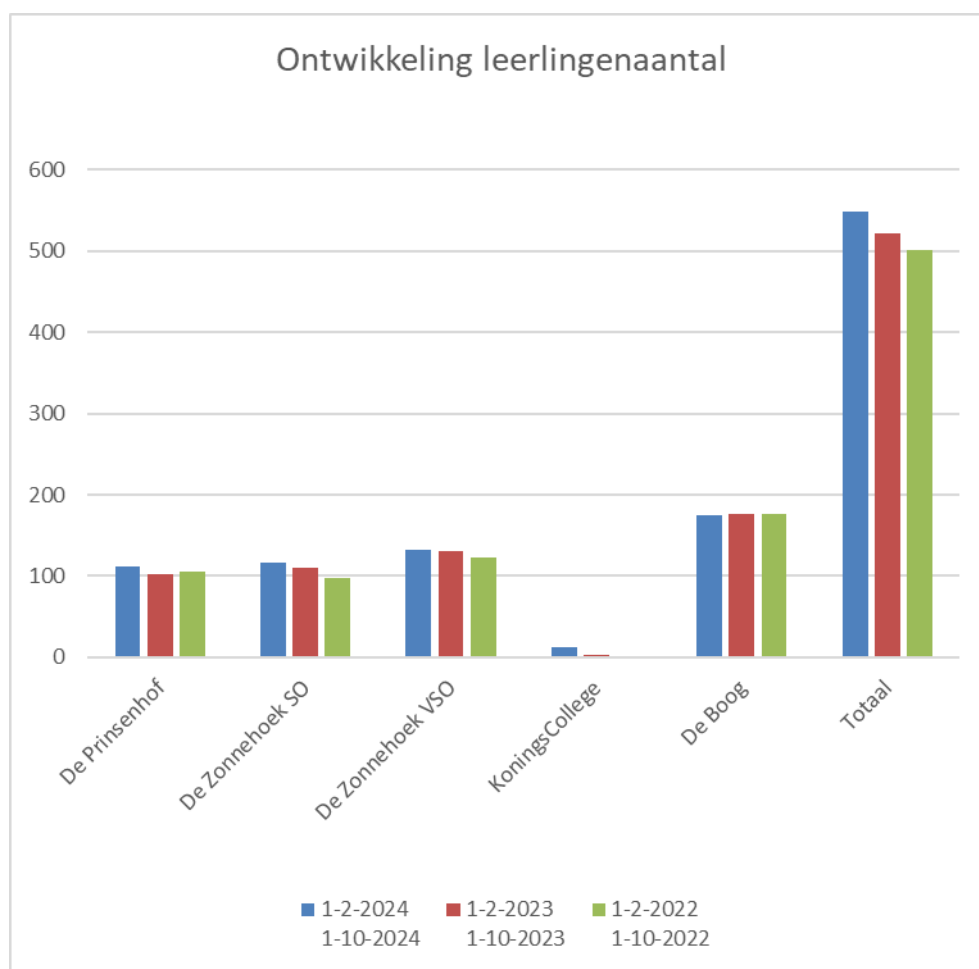
De leden van de RvT hebben geen dienstverband bij de stichting. Er zijn geen voornemens om de leden van de RvT een dienstverband bij de stichting te geven. De vergoedingen vallen ruim binnen de kaders van de Wet bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector.

3 Leerlingen

Het aantal leerlingen op 1 oktober vormde de grondslag voor de bekostiging. Voor de Prinsenhof en de Zonnehoek is de teldatum verschoven naar 1 februari. De bekostiging voor 2024 werd bij deze twee scholen bepaald door het leerlingenaantal op 1 februari 2023. Bij de Boog werd de bekostiging 2024 bepaald door het leerlingenaantal van 1 oktober 2023.

In onderstaand overzicht is het aantal leerlingen op de teldata van 2024 en de twee jaren daarvoor opgenomen. De leerlingen van de onderwijsvoorziening KoningsCollege staan ingeschreven bij de Zonnehoek.

	1-2-2024	1-2-2023	1-2-2022
	1-10-2024	1-10-2023	1-10-2022
De Prinsenhof	112	102	106
De Zonnehoek SO	117	110	97
De Zonnehoek VSO	132	130	122
KoningsCollege	12	3	0
De Boog	175	176	176
Totaal	548	521	501

4 Financieel beleid

4.1 Belangrijkste kenmerken van het gevoerde financiële beleid

In 2024 is voor het eerst een kaderbrief opgesteld als basis voor de meerjarenbegroting 2025-2029. CSO wil toekomstbestendig financieel beleid voeren en beleidsrijk begroten. CSO wil ook stappen zetten in het verder professionaliseren van het financiële beleid. Er is nog geen uitgewerkt financieel beleidsplan. In de kaderbrief zijn daarom de uitgangspunten voor het financieel beleid ook voor het eerst expliciet geformuleerd.

Voor het financieel beleid wordt uitgegaan van de volgende uitgangspunten:

1. schooldirecteuren zijn integraal verantwoordelijk voor hun school
2. doelmatige besteding van middelen
3. geen winststreven
4. voorzichtigheidsbeginsel
5. realistisch begroten
6. solidariteitsprincipe
7. voorzieningen conform regelgeving
8. behouden voldoende omvang reserves / eigen vermogen

De stichting heeft het leerlingenaantal de afgelopen jaren sterk zien toenemen. De Prinsenhof, de Zonehoek en daarmee ook het KoningsCollege worden bekostigd op basis van de Wet op het primair onderwijs. Sinds de gewijzigde bekostigingssystematiek wordt de bekostiging met een jaar vertraging ontvangen en is er geen groeitelling meer in het speciaal onderwijs. In 2024 is bekostiging ontvangen voor het leerlingenaantal van 2023. Dus terwijl er op 1 februari 2024 in totaal 373 leerlingen waren ingeschreven op deze scholen, werd bekostiging ontvangen voor 345 leerlingen. Het achterlopen van de bekostiging heeft de afgelopen jaren voor hoge negatieve resultaten gezorgd.

In 2024 is er veel aandacht gegeven aan de financiële gevolgen van de groei van het aantal leerlingen en de impact op het eigen vermogen van de stichting. Mede op basis hiervan is een nieuwe risico-analyse opgesteld op basis waarvan is bepaald dat er een minimale risicobuffer van € 1,8 miljoen moet zijn. Voor verdere informatie wordt verwezen naar het onderdeel risico-analyse (hoofdstuk 10.6.2)

4.2 Allocatie van bekostiging

Binnen de stichting vindt geen reallocatie van de middelen plaats. De scholen ontvangen die vergoedingen die het ministerie, het samenwerkingsverband of anderen toekennen.

Met ingang van 2021 wordt een deel van de administratielasten waar de scholen geen invloed op kunnen uitoefenen via de bovenschoolse exploitatie verwerkt. Hierbij moet worden gedacht aan de lasten van het administratiekantoor, de accountant, bestuur- en managementondersteuning e.d. Om de bovenschoolse lasten te dekken wordt een percentage van de reguliere bekostiging afgedragen door de scholen. In 2024 was de afdracht voor de bovenschoolse en overkoepelende kosten 4,5% van de reguliere bekostiging. De afdracht is in het directieberaad besproken.

5 Onderwijs en kwaliteit

Het algemeen instellingsbeleid op stichtingsniveau is beschreven in het strategisch beleidsplan. Dit plan heeft betrekking op de planperiode van 2023 tot en met 2027.

In onderstaande tekst wordt ingegaan op de uitvoering van het strategisch beleid op stichtingsniveau. De jaarverslagen van de scholen zijn opgenomen na het algemene deel van het bestuursverslag.

5.1 Uitvoering strategisch beleidsplan

De overkoepelende doelstellingen uit het strategisch beleidsplan zijn SMART beschreven in vier actieplannen. Het strategisch beleidsplan is de basis voor de schoolplannen. Naast de vier actieplannen op stichtingsniveau zijn de specifieke doelen per school ook opgenomen in de schoolplannen. De doelen op stichting en schoolniveau zijn vertaald in een doelenmatrix voor de planperiode 2023-2027. De uitvoering van de actieplannen is belegd bij de directeuren en vertegenwoordigers van de vier scholen in professionele leergemeenschappen (PLG's) en of werkgroepen. Er heeft in oktober 2024 een nieuwe tussenevaluatie plaatsgevonden betreffende het schooljaar 2023-2024 gekoppeld aan de doelen in de actieplannen verwerkt in de doelenmatrix. De schoolplannen zijn vastgesteld aan de doelen op schoolniveau wordt uitvoering gegeven op schoolniveau.

PLG identiteit

De beleidsvoornemens betreffende de identiteit zijn:

- Er is een professionele leergemeenschap (PLG) identiteit geformeerd vanuit de medewerkers van de vier scholen.
- Er is i.s.m. de RvT een notitie identiteit opgesteld gebaseerd op de vijf pijlers. De notitie is het kader voor het op stichtingsniveau en schoolniveau vorm en inhoud geven aan de christelijke identiteit.
- De scholen hebben de notitie uitgewerkt voor de school specifieke situatie. Daarbij is een verbinding gelegd met de inhoud en vormgeving van het burgerschapsonderwijs.
- Door de PLG is een werkwijze ontwikkeld voor het jaarlijks verzamelen en actief (digitaal) verspreiden van 'good-practices'. Scholen leren daardoor van elkaar.
- Het beleid met betrekking tot de identiteit en de invulling hiervan op stichtings- en schoolniveau is geëvalueerd en geborgd in de PDCA cyclus.
- Medewerkers tonen zich ambassadeur m.b.t. het vastgestelde beleid.

De PLG is geformeerd. De PLG komt minimaal twee keer per jaar fysiek bij elkaar en er vindt horizontale kennisdeling plaats. De kaders zijn vertaald naar notities per school.

De werkwijze voor het jaarlijks verzamelen en delen van de 'good practictises' is ontwikkeld en geborgd. De PLG identiteit heeft het voornemen de organisatie van de CSO kerstbijeenkomst in december 2025 voor haar rekening te nemen.

PLG Autismesteunpunt

De beleidsvoornemens betreffende het Autisme Steunpunt zijn:

- Het Autisme Steunpunt functioneert als een zelfstandige entiteit binnen CSO Apeldoorn. Het steunpunt werkt vraag gestuurd voor de scholen, de CvB's en de ondersteuningsteams. Het Autisme Steunpunt ressorteert onder het bestuur.
- Er is een organisatienotitie gemaakt waarin de positionering, de werkprocessen de actoren van het Autisme Steunpunt beschreven zijn.
- Het Autisme Steunpunt heeft een eigen expertiseportfolio met daarin een programmatisch aanbod van arrangementen, scholing en adviestrajecten gericht op systeembegeleiding en leerlingbegeleiding voor de CSO-scholen en biedt het aanbod aan derden aan.
- De scholen hebben in samenwerking met het Autisme Steunpunt (aanvullende) onderwijs-zorgarrangementen en maatwerktrajecten gerealiseerd en bieden daarmee, vanuit de kernwaarde inclusie, onderwijs op maat. De onderwijs-zorgarrangementen worden uitgewisseld.
- De expertise op de scholen en de mogelijkheden om leerlingen met specifieke hulpvragen, vallend onder onze doelgroep, een passende plaats op onze scholen te bieden is uitgebreid en geborgd. Het Autisme Steunpunt ondersteunt de scholen hierbij.

De positie en meerwaarde van de CSO scholen en het Autisme Steunpunt is binnen de gemeente Apeldoorn en samenwerkingsverbanden beter bekend dan voorheen. Naast arrangementen op stichtingsniveau maakt CSO ook inclusie / passend onderwijs waar in het reguliere onderwijs. De visie op het Autisme Steunpunt en de werkwijze zijn herijkt. Het beleid Autisme Steunpunt is vastgesteld en geborgd in het jaarplan van het Autisme Steunpunt. Er is een beleidsnotitie geschreven vanuit de PLG autismesteunpunt en vastgesteld in het directeuren overleg.

In 2024 heeft de nadruk gelegen op de verdere ontwikkeling van het KoningsCollege. Het aantal thuiszitters dat door het KoningsCollege weer naar school gaat, is toegenomen, van 3 bij de start in februari 2023, naar 12 op 1 februari 2024. De prognose is dat in februari 2025 het Koningscollege naar 28 leerlingen gaat. Vanuit het autismesteunpunt met het arrangement Koningscollege draagt CSO bij aan inclusief onderwijs en een dekkend onderwijsaanbod binnen regio Apeldoorn.

Na het inspectiebezoek aan het SWV VO 2505 heeft het SWV VO een herstelopdracht gekregen m.b.t. het aantal thuiszitters en het dekkend aanbod in de regio Apeldoorn.

Met het Konings College draag CSO bij aan het verkrijgen van een dekkend aanbod voor kinderen met angststoornissen, autisme spectrum stoornissen (ASS) en dus internaliserende problematiek in de regio. We dragen deels bij omdat niet alle thuiszitter angststoornissen hebben of ASS.

In 2024 heeft veel overleg met het samenwerkingsverband plaatsgevonden betreffende aanvullende financiering. Hier zijn eind 2024 afspraken over gemaakt.

Het aanbod binnen het KoningsCollege is een intensief aanbod, omdat het in de beginfase individuele trajecten zijn om jongeren überhaupt weer naar school te kunnen krijgen. Dit vraagt grote inspanning, maar dat is het waard, omdat jongeren die wij verliezen voor onderwijs op termijn veel minder toekomstperspectief hebben.

Inmiddels zijn van de leerlingen die in 2023 en 2024 bij het KoningsCollege waren gestart twee leerlingen naar het MBO doorgestroomd, twee leerlingen gaan aan het werk en één leerling is richting dagbesteding gegaan.

PLG Pedagogisch didactisch handelen

De beleidsvoornemens betreffende het pedagogisch didactisch handelen zijn:

- Er is een jaarlijkse scholingsagenda voor leraren en onderwijsassistenten gericht op verhoging en borging van de pedagogisch-didactische vakbekwaamheid.
- Collegiale visitatie is als methodiek voor de verdere ontwikkeling van de pedagogisch-didactische vakbekwaamheid van de medewerkers (leren van elkaar) ingevoerd.

- Op alle CSO-scholen is beleid ontwikkeld en geïmplementeerd voor het voeren van ontwikkelgesprekken rond het pedagogisch-didactisch handelen (leraar en onderwijsassistent). Uitgangspunt bij het ontwikkelgesprek is de reflectieve dialoog (dus niet beoordelend).
- De vier CSO-scholen hebben een beleidsdocument opgesteld waarin tenminste is opgenomen:
 - de visie op kwalitatief hoogwaardig didactisch handelen
 - de op de school toe te passen systematiek om de kwaliteit van het didactisch handelen te monitoren en te borgen.
- Er is een systematiek van periodieke (interne) auditering ingevoerd. Onderwerp van de interne audits is het op schoolniveau zicht krijgen op de pedagogisch-didactische bekwaamheid van de leraren en onderwijsassistenten.
- De pedagogisch-didactische bekwaamheid staat voor alle scholen eenduidig weergegeven op de dashboards van de scholen (bijvoorbeeld start-, basis- en vakbekwaam). School specifiek behouden (bv. Sterk Speciaal kleuren), eenduidigheid creëren op dashboard.

De PLG pedagogisch didactisch handelen heeft op 28 maart 2024 de CSO-studie verzorgd. Deze studiedag was volledig gericht op het pedagogisch handelen.

De invoeren van de collegiale visitatie als methodiek voor de verdere ontwikkeling van de vakbekwaamheid is in de afrondende fase.

Het beleidsdocument per school om de toe te passen systematiek om de kwaliteit van het didactisch handelen te monitoren en borgen zijn opgesteld.

Iedere CSO school heeft zijn eigen opbrengstrapportage en dashboard wat tweejaarlijks met de bestuurder uitgebreid wordt geanalyseerd, bijgesteld en besproken. Op stichtingsniveau wordt dit gedaan met de RvT commissie onderwijskwaliteit en identiteit. In de RvT vergaderingen in april 2025 worden de bevindingen van de commissie besproken in de RvT vergadering en vastgesteld.

Het beleid m.b.t. interne audits is beschreven en formeel vastgesteld.

PLG De vitale medewerker.

De beleidsvoornemens betreffende de vitale medewerker zijn:

- Er is in een overtuigende visie vitale medewerker geschreven.
- Binnen CSO Apeldoorn is er sprake van leeftijdsbewust personeelsbeleid. De wijze waarop leeftijdsbewust wordt gerealiseerd is opgenomen in het personeelsbeleid.
- Op het niveau van het CSO is het beleid voor functiedifferentiatie opnieuw ontwikkeld en opgenomen in het personeelsbeleid.
- Het beleid is geïmplementeerd en op alle CSO-scholen operationeel.
- Jaarlijks worden in het kader van verbetering van de vakbekwaamheid en duurzame inzetbaarheid ontwikkelgesprekken gevoerd met alle medewerkers.
- Binnen CSO-Apeldoorn zijn de mogelijkheden voor 'een leven lang leren' voor alle medewerkers gerealiseerd. Dit is vastgelegd in het scholingsbeleid.
- Waar nodig en gewenst zijn directeuren en medewerkers getraind in thema's rond duurzame inzetbaarheid (jaarlijkse scholingsagenda).

De PLG de vitale medewerker is gestart. In het voorjaar van 2024 is fase 1 afgerond. Fase 1 bestond uit onderzoek, document- en datastudie, enquête en interviews. Op basis hiervan is de visie vitale medewerker geschreven.

Fase 2 bestaat uit analyse en advies voor herijking en actualisering van beleid met het oog op duurzame inzetbaarheid. De planning is dat fase 2 in schooljaar 2024-2025 wordt afgerond, waarna het beleid wordt geborgd in het bestaande strategische personeelsbeleidsplan.

Het eventuele nieuwe of herijkte beleid kan geïmplementeerd worden in schooljaar 2025-2026.

CSO borgt zijn documenten uit de monitor goed onderwijs in een digitale omgeving en maakt daarin onderscheid op stichting en schoolniveau. De borgingsdocumenten worden cyclisch minimaal 4-

jaarlijks besproken en herijkt. Door het te digitaliseren voorkomen we een wirwar en dus overlap van alle documenten op de vier locaties. De kwaliteitsmedewerker borgt.

5.2 Onderwijsresultaten

Voor alle scholen geldt dat naast de onderwijskwaliteit de verdere implementatie van Inclusief Onderwijs het belangrijkste aandachtspunt is.

De onderwijskundige doelstellingen zijn omschreven in het strategisch beleidsplan en geformuleerd op schoolniveau in de schoolplannen. De actieplannen gekoppeld aan het strategisch beleidsplan 2023-2027 kennen binnen de ruime kaders veel overlap met verschillen per school.

Zo is het actieplan pedagogisch, didactisch handelen een van de speerpunten op stichtingsniveau die bij de onderwijsresultaten in het dashboard en evaluatie per school is terug te vinden.

Voor de onderwijsresultaten per school wordt verwezen naar de aparte jaarverslagen per school die na het algemeen instellingsbeleid zijn opgenomen.

In april 2024 heeft de Inspectie voor het Onderwijs de Boog bezocht voor een kwaliteitsonderzoek. De Inspectie heeft de onderwijskwaliteit als voldoende beoordeeld. Alle onderzochte standaarden zijn als voldoende beoordeeld.

De onderzochte standaarden zijn:

- Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- Pedagogisch-didactisch handelen
- Veiligheid
- Visie, ambities en doelen
- Uitvoering en kwaliteitscultuur
- Evaluatie, verantwoording en dialoog
- Basisvaardigheden

Jaarlijks voert de Inspectie het bestuursgesprek. De Inspectie is tevreden over de opbrengsten, de werkwijze en dus de onderwijskwaliteit en ziet geen aanleiding tot nader onderzoek.

5.3 Onderwijsachterstanden

Scholen voor het speciaal onderwijs ontvangen geen aanvullende bekostiging onderwijsachterstandenbeleid op basis van de CBS-indicator. Voor de middelen die op basis van de cumi-regeling worden ontvangen is geen apart beleid ontwikkeld. Zij worden ingezet conform het reguliere zorgbeleid van de scholen.

De Boog ontvangt vanaf 2024 aanvullende bekostiging onderwijskansen voortgezet onderwijs. Deze middelen worden ingezet om te voorkomen dat leerlingen waarvan de ouders minder te besteden hebben, doubleren of voortijdig de school verlaten. De school draagt met de inzet van deze middelen bij aan het optimaal kunnen benutten van het leerpotentieel van alle leerlingen.

5.4 Toetsing en examinering

De afgelopen jaren is op de Boog hard gewerkt aan het uitbreiden van het aanbod cursussen en IVIO-examens, zodat de leerlingen gedurende hun schoolloopbaan een certificaat kunnen behalen. Het gaat dan om branchegerichte certificaten en/of IVIO-certificaten voor Nederlands, rekenen of Engels.

Van de 38 schoolverlaters hebben 37 leerlingen minimaal één certificaat gehaald. Zie hiervoor ook het jaarverslag van de Boog.

5.5 Sociale veiligheid

In het strategisch beleidsplan is betreffende sociale veiligheid opgenomen:

‘In onze samenleving is veel aandacht voor sociale veiligheid. Veiligheid van leerlingen en medewerkers is een belangrijke indicator in het vernieuwde toezicht van de onderwijsinspectie. Uit de jaarlijkse monitoring blijkt dat onze leerlingen zich veilig voelen op onze scholen. Dit wordt bevestigd door resultaten van de tevredenheidspeilingen onder leerlingen en ouders. Het pedagogisch klimaat en het veiligheidsbeleid worden door de Inspectie van het Onderwijs zonder meer als positief beoordeeld. Dit vraagt van ons het voortzetten van ons beleid en het borgen van de resultaten.’
De scholen meten ieder jaar de sociale veiligheid. Zie hiervoor ook de verslagen van de scholen die als bijlage zijn toegevoegd.

6 Personeel

6.1 Strategisch personeelsbeleid

Het strategisch personeelsbeleid is afgestemd op de onderwijskundige visie en de richtinggevende doelen van de stichting. Er wordt personeel aangetrokken dat de visie op onderwijs en de richtinggevende doelen kan vormgeven. Daarnaast wordt er ook gekeken of het te benoemen personeel aansluit bij de specifieke visie op onderwijs van de school.

In het Strategisch beleidsplan is bij het onderwerp personeel beschreven waar de stichting voor gaat: “De leerkrachten die dagelijks het onderwijs verzorgen, bepalen voor een belangrijk deel de kwaliteit van het onderwijs. Zij worden daarbij op deskundige wijze ondersteund door het onderwijs-ondersteunend personeel. Iedere medewerker draagt bij aan het bereiken van de doelen van de organisatie en van de eigen school. Door vertrouwen te krijgen van leidinggevend en collega’s en door uitdagende taken kunnen medewerkers eigenaarschap ontwikkelen, voor ons een belangrijke succesfactor.

Voor CSO Apeldoorn is het dan ook vanzelfsprekend dat we veel aandacht hebben voor onze medewerkers, hun welbevinden en professionalisering. CSO Apeldoorn zorgt ervoor dat medewerkers zich betrokken voelen bij de organisatie en hun werk met plezier en voldoening doen in een fijn werkklimaat.

Alle medewerkers accepteren onze leerlingen zoals ze zijn met hun talenten en hun beperkingen. Ze laten in het onderwijs en in hun omgang met de leerlingen zien dat alle leerlingen erbij horen en geven daardoor handen en voeten aan het inclusieve karakter van ons beleid. Vanuit hun pedagogische en didactische kwaliteit realiseren de medewerkers een ononderbroken ontwikkeling door onderwijs en zorg af te stemmen op de mogelijkheden van de leerlingen. Dit doen we planmatig en beredeneerd.

De professional krijgt binnen CSO Apeldoorn de ruimte te laten zien wat hij of zij kan. We investeren in kwaliteit en professionalisering van de medewerkers en leidinggevend. Dit vertaalt zich in tevreden en ambitieuze medewerkers.

Een goede zorg voor personeel is een voorwaarde voor het goed functioneren van de medewerkers en dus van de school. Met alle medewerkers worden periodiek ontwikkelingsgerichte gesprekken gevoerd. Kern van deze gesprekken is het welbevinden en de vraag hoe de medewerker zich verder kan ontwikkelen in zijn/haar bekwaamheid en expertise.”

De belangrijkste geplande activiteiten voor de komende jaren op het gebied van het personeelsbeleid zijn:

- We herijken en actualiseren het personeelsbeleid. Specifieke aandacht gaat daarbij uit naar leeftijdsbewust personeelsbeleid, functiedifferentiatie en ontwikkelgesprekken. Bij het herijken betrekken we het personeel.
- Scholing en ontwikkeling van de medewerkers gericht op verhoging en borging van de vakbekwaamheid als basis voor de na te streven hoogwaardige kwaliteit blijft een speerpunt en is geïncorporeerd in onze organisatie. We stimuleren collegiale visitatie in onze scholen en school overstijgend.
- Het tijd- en plaats onafhankelijk leren wordt gestimuleerd door verdere ontwikkeling van de CSO-lerarenacademie. Mogelijkheden e-learning in te zetten in combinatie met ‘blended

- learning' worden onderzocht en besproken. Professionele leergemeenschappen en blended learning zijn goede werkwijzen in het kader van samen leren, samen ontwikkelen.
- We richten een activiteitengroep in die gezamenlijke CSO-dagen gaat organiseren. We willen hiermee het ontmoeten en leren van elkaar en de betrokkenheid bij onze organisatie stimuleren. CSO-dagen dragen bij aan CSO als lerende organisatie.

6.2 Inzet middelen werkdrukverlichting

Vanaf augustus 2018 worden extra middelen voor de werkdrukverlaging ontvangen.

Om te bepalen hoe de middelen ingezet moesten worden is een enquête afgenomen waarin de medewerkers konden aangeven hoe zij de middelen wilden inzetten. Op basis hiervan is een voorstel gemaakt.

Het proces bestond uit de volgende stappen:

1. Brief en akkoord besproken in de MR-vergadering en in overleg met PMR is een plan gemaakt om met het team te bespreken wat de bestemming van het geld kan worden.
2. PMR heeft een bijeenkomst voor het team georganiseerd.
3. De uitkomsten zijn besproken in een vergadering van de PMR.
4. De directie schrijft een bestedingsplan.
5. De PMR keurt dit bestedingsplan goed.
6. Eventuele vacatures worden uitgezet.
7. Op de teamvergadering wordt de werkdrukscan uitgezet.
8. Een jaar later wordt deze nogmaals afgenomen om te bezien wat het resultaat is van de genomen maatregelen.

Zowel de Prinsenhof als de Zonnehoeck hebben de middelen ingezet voor extra handen in de klas. Er zijn meer onderwijsassistenten benoemd. Het ging hierbij om respectievelijk € 44.000 en € 141.000. De middelen zijn in 2024 op dezelfde manier ingezet als de afgelopen jaren.

Via het Onderwijsakkoord is er vanaf schooljaar 2022-2023 structureel 300 miljoen euro per jaar beschikbaar voor de verlichting van werkdruk in het voortgezet onderwijs. 50% van de werkdrukk-middelen die de school ontvangt wordt via de collectieve aanpak uitgegeven. In de cao VO zijn afspraken gemaakt over de besteding van deze middelen. De werknemers zijn hierbij gezamenlijk aan zet en gaan met elkaar in overleg over het nemen van maatregelen om de werkdruk te verminderen. De afspraken in het Onderwijsakkoord zijn pas eind 2022 gemaakt. In 2023 zijn afspraken gemaakt over de te nemen maatregelen om de werkdruk te verlagen.

De middelen zijn in overleg met het team en de MR van de Boog ingezet door het aanstellen van een leerwerkmeester en extra uren avo leerkracht, zodat er extra handen in de klas zijn. Collega's worden hierdoor qua werkdruk ontlast. Bijvangst is dat er hierdoor minder invaluren nodig zijn op het persoonlijke rooster.

In 2024 zijn de middelen op dezelfde wijze ingezet. In 2024 ging het voor de Boog in totaal om een bedrag van € 88.000.

6.3 Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders

De stichting heeft in 2024 in totaal € 36.000 ontvangen in het kader van de Regeling bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders. Deze middelen zijn volledig ingezet. De MR'en van de scholen hebben ingestemd met de inzet van de middelen.

Er is sprake van een inwerkplan voor alle nieuwe medewerkers. Deze medewerkers hebben gedurende de inwerktijd een vaste begeleider en aanspreekpunt. De hiervoor beschreven activiteiten op het gebied van scholing gelden ook voor de nieuwe medewerkers.

6.4 Personele bezetting

In onderstaande tabellen is de opbouw van het personeelsbestand per 31 december 2024 en 2023 weergegeven. De formatieve inzet op 31 december 2024 is 1,4 fte hoger dan de formatieve inzet op 31 december 2023. Gezien de toename van het aantal leerlingen is dit een zeer beperkte stijging. In 2024 is afscheid genomen van langdurig zieke medewerkers die al waren vervangen. Daarnaast zijn niet alle medewerkers die met pensioen zijn gegaan vervangen. Dit betrof met name de niet lesgebonden werkzaamheden.

In de tabellen zijn de tijdelijke vervangingsbenoemingen niet opgenomen. De medewerkers van het KoningsCollege waren op 31 december 2023 opgenomen bij het bestuur.

Personele bezetting op 31 december 2024

functie	wtf totaal	wtf Prinsenhof	wtf Zonnehoek	wtf Boog	wtf Konings- College	wtf Bestuur
directie	5,30	1,40	2,00	0,90	0,00	1,00
leerkrachten	64,95	8,36	35,20	18,45	2,84	0,10
ondersteunend personeel	50,54	5,30	37,74	5,43	1,47	0,60
totaal	120,79	15,06	74,94	24,78	4,31	1,70

Personele bezetting op 31 december 2023

functie	wtf totaal	wtf Prinsenhof	wtf Zonnehoek	wtf Boog	wtf Bestuur
directie	5,20	1,40	2,00	0,80	1,00
leerkrachten	67,81	9,76	36,40	18,00	3,65
ondersteunend personeel	46,38	6,50	33,70	4,13	2,05
totaal	119,39	17,66	72,10	22,93	6,70

6.5 Zaken met een behoorlijke personele betekenis en personele ontwikkeling

De bedoeling van het Passend Onderwijs is dat leerlingen zoveel mogelijk binnen het regulier onderwijs de benodigde aanvullende zorg zouden ontvangen. Het aantal leerlingen dat verwezen wordt naar het speciaal (basis) onderwijs zou hierdoor dalen.

In de eerste jaren na de invoering van het Passend Onderwijs was er inderdaad een daling van het aantal leerlingen binnen CSO. Sinds 2021 is het totale leerlingenaantal van de scholen weer aan het stijgen. De scholen staan goed aangeschreven, wat zorgt voor een hogere instroom. Daarnaast is er sprake van extra aanbod via de Kompas-klassen en het KoningsCollege.

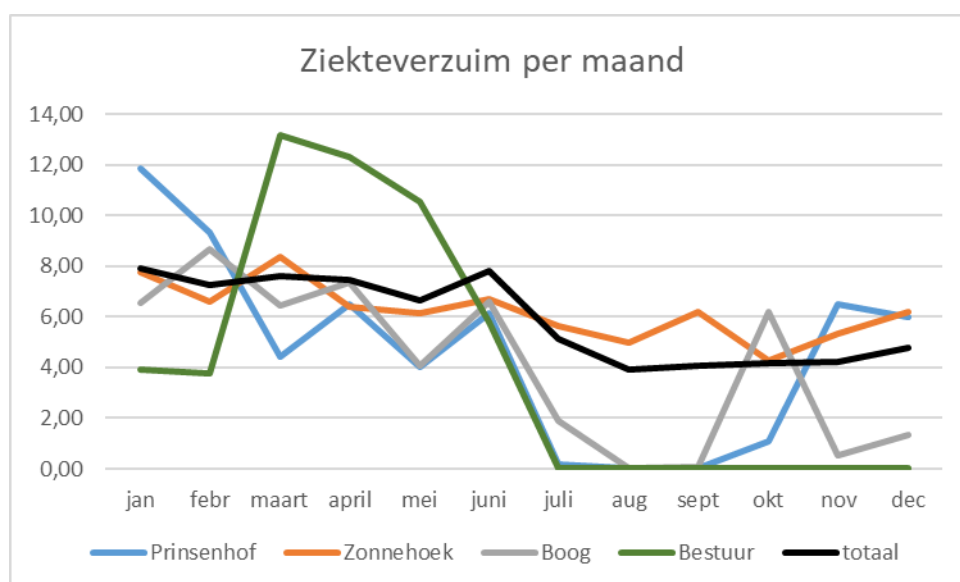
Voor de komende jaren wordt met name bij de Zonnehoek een stijging van het leerlingenaantal verwacht. Deze stijging zal slechts ten dele zorgen voor een stijging van de formatieve inzet. Hierdoor

zullen dat de baten en lasten weer met elkaar in evenwicht komen, waardoor het niet nodig zal zijn de formatieve inzet terug te brengen.

De invloed van de verplichte doorstroomtoets groep 8 binnen het regulier onderwijs heeft nog geen grote invloed gehad op het aantal leerlingen van de Boog. Aangezien de andere praktijkscholen wel met een daling te maken hebben gekregen, is de verwachting dat dit bij de Boog ook het geval zal zijn. Naar verwachting zal het een tijdelijke daling zijn, omdat de leerlingen waarschijnlijk alsnog zullen instromen, maar dan in een hoger jaar. Ook bij de Boog zal er geen sprake zijn van gedwongen ontslag. Het is juist zeer lastig om alle vacatures ingevuld te krijgen, met name voor de praktijkvakken.

6.6 Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim was in 2024 gedaald ten opzichte van 2023. In 2023 was het verzuim nog 8,9%. In 2024 was het 5,9%. Met name bij de Prinsenhof is het verzuim sterk gedaald. In de loop van het jaar kon afscheid worden genomen van twee langdurig zieke medewerkers. De medewerkers van het KoningsCollege zijn opgenomen bij het bestuur.

Het gemiddelde verzuim in de afgelopen twee jaar is opgenomen in onderstaande tabel.

	2024	2023
Prinsenhof	4,8%	10,7%
Zonnehoek	7,0%	9,1%
Boog	4,1%	2,7%
Bestuur	4,1%	6,0%
totaal	5,9%	8,7%

6.7 Beleid inzake beheersing aanvragen uitkeringen na ontslag

Het beleid van het bestuur is erop gericht dat wordt voorkomen dat personeelsleden worden ontslagen. Indien daarvan wel sprake is, ondersteunt het bestuur het betreffende personeelslid op een adequate en financieel verantwoorde manier in het vinden van een andere betrekking. Hierbij

kan ook worden gedacht aan het aanbieden van een loopbaanbegeleidingstraject waarbij een nieuwe werkring buiten het onderwijs wordt gevonden.

In 2024 was er geen sprake van gedwongen ontslag op basis van formatiedaling. Er was wel sprake van een regeling met medewerkers om de arbeidsovereenkomst te kunnen ontbinden.

In 2024 is € 21.000 aan uitkeringslasten voor rekening van de stichting gekomen. Dit is exclusief de bijdrage van de Boog aan de collectieve uitkeringen van het voortgezet onderwijs.

6.8 Banenafpraak

In 2024 heeft de stichting zich ingezet om bij te dragen aan de Banenafpraak, een landelijke regeling die streeft naar een inclusieve arbeidsmarkt. Onze scholen zetten zich in voor gelijke kansen door mensen met een arbeidsbeperking een plek te bieden in onze organisatie.

Resultaten

- Aantal gecreëerde banen: In 2024 zijn er helaas geen medewerkers met een arbeidsbeperking aangenomen.

Evaluatie en vooruitblik

- Verbeterpunten: In de toekomst zullen we meer aandacht besteden aan het versterken van interne bewustwording en kennisdeling over inclusieve werkculturen.
- Toekomstplannen: In 2025 blijven de scholen kijken naar de mogelijkheden om een deel van het personeelsbestand te laten bestaan uit medewerkers uit de doelgroep van de Banenafpraak.

Conclusie

De stichting blijft zich actief inzetten voor een inclusieve werkcultuur en ziet diversiteit als een verrijking voor de organisatie. Ondanks onze inspanningen en onze betrokkenheid bij de doelen van de Banenafpraak, is het ons helaas niet gelukt om het beoogde aantal banen voor mensen met een arbeidsbeperking binnen de gestelde termijn te realiseren. Dit komt voornamelijk door de specifieke kwalificatie- en functie-eisen binnen het onderwijs, die het lastig maken om geschikte kandidaten te vinden. Als onderwijsinstelling erkennen we het belang van de Banenafpraak en blijven we zoeken naar innovatieve manieren om hieraan bij te dragen en ons steentje bij te dragen aan een inclusieve arbeidsmarkt. Op dit moment wordt dit met name gedaan door leerlingen die in de toekomst waarschijnlijk tot de doelgroep gaan behoren zo goed mogelijk op te leiden.

6.9 VOG's

In 2024 zijn 30 nieuwe medewerkers in dienst getreden.

Nieuwe VOG's in 2024	VOG aanwezig op ingangsmoment	VOG te laat aanwezig	VOG niet aanwezig
Nieuwe medewerkers in loondienst	28	2	0
Nieuwe medewerkers niet in loondienst met een VOG- verplichting	0	0	0

We hebben onze accountant geen opdracht gegeven om de werkzaamheden zoals opgenomen in de bijlage IV bij het Onderwijsaccountantsprotocol inzake tijdelijke aanwezigheid van de VOG in 2024 uit te voeren

7 Diverse gegevens

7.1 Horizontale verantwoording

De formele horizontale verantwoording is vormgegeven via de medezeggenschapsraden en het platform gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Ten behoeve van het strategisch beleidsplan is een stakeholder/issue analyse uitgevoerd. Er is bepaald:

- wie de belangrijkste stakeholders zijn
- issues die bij de stakeholders m.b.t. CSO leven
- succesfactoren die van belang zijn in het omgaan met de stakeholders
- de wensen van CSO naar de stakeholders (issues vanuit het CSO)

In het kader van de kwaliteitszorg worden jaarlijks tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de onderzoeken zijn per school verbeterpunten in kaart gebracht. De vervolgacties in de vorm van ontwikkeling van beleid, of directe implementatie van de aanpassingen vinden plaats in het schooljaar na het onderzoek.

Zie hiervoor ook de jaarverslagen van de scholen.

7.2 Klachtenafhandeling

CSO beschikt over een klachtenregeling. De kern van het klachtenbeleid is dat klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel en de schoolleiding op een adequate manier worden afgehandeld. Indien dat gelet op de aard van de klacht niet mogelijk is of als afhandeling niet naar tevredenheid is verlopen, kan men een beroep doen op de klachtenregeling.

Samengevat zijn de volgende stappen beschreven:

- 1 naar de schoolcontactpersonen
- 2 naar de externe vertrouwenspersoon
- 3 naar de landelijke klachtencommissie

De scholen zijn aangesloten bij de Landelijke Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs.

Er zijn in 2024 geen klachten ingediend bij de landelijke klachtencommissie. De externe vertrouwenspersoon is twee maal geconsulteerd, er hebben een vertrouwensgesprekken plaatsgevonden. Zie hiervoor ook het verslag van de externe vertrouwenspersoon welke als bijlage is toegevoegd.

7.3 Verbonden partijen

Vanaf 1 augustus 2014 zijn De Zonnehoek (SO) en De Prinsenhof verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO. De Zonnehoek (VSO) en De Boog zijn verbonden aan het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn VO. Door de aangesloten schoolbesturen wordt gezamenlijk vormgegeven aan een stelsel waarbij sprake is van flexibele inrichting van de speciale onderwijszorg. Hierdoor zijn besturen en scholen in Apeldoorn en omstreken in staat aan de zorgvraag en zorgplicht te voldoen.

De middelen van de samenwerkingsverbanden worden grotendeels ingezet voor de reguliere bedrijfsvoering. Het gaat hierbij om de basisbekostiging die via het samenwerkingsverband wordt

ontvangen. Vanaf 2023 wordt deze alleen nog door de Boog ontvangen. De Prinsenhof en de Zonnehoek ontvangen geen basisbekostiging van het samenwerkingsverband meer. Zij ontvangen allen nog aanvullende vergoedingen. In 2024 waren deze van zeer beperkte omvang. Indien aanvullende vergoedingen worden ontvangen, dan worden deze ingezet voor het doel dat het samenwerkingsverband aan de middelen heeft toegekend.

De Boog besteedt de ontvangen middelen aan de zorgstructuur en de verbetering ervan. Het gaat hierbij om een beperkt bedrag.

Voor een aantal leerlingen van het KoningsCollege is arrangementsbekostiging ontvangen.

7.4 Samenwerking

De scholen werken al meerdere jaren met diverse organisaties samen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om andere onderwijsinstellingen of landelijke overkoepelende organisaties. Hierbij moet worden gedacht aan het Landelijk werkverband speciaal basisonderwijs, Lecso (Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs), Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs.

Er wordt tevens samengewerkt met ondersteunende organisaties als Kentalis, de IJsselgroep, zorginstellingen s-Heerenloo en Passarel, de arbodienst en de landelijke besturenorganisaties. Binnen de gemeente Apeldoorn wordt samengewerkt met de gemeente en met de andere scholen, onder andere via de LEA (lokaal educatieve agenda).

De samenwerking met de jeugdzorginstanties is voor ons als organisatie voor speciaal onderwijs en praktijkonderwijs belangrijk om onze leerlingen een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod te bieden. Deze samenwerking is voor verbetering vatbaar.

Knelpunten die bij de zelfevaluatie worden genoemd zijn onder andere het ontbreken van een regierol, privacy, geldstromen en het niet betrekken van het onderwijs bij ondersteunings- en begeleidingstrajecten.

Onze expertise en met name het Autisme Steunpunt wordt positief en breed gewaardeerd. Het bieden van een passende plaats aan leerlingen vallend onder onze doelgroepen wordt breed gedragen. De daarvoor benodigde expertise en mogelijkheden kunnen uitgebreid en versterkt worden. Winst is nog te behalen in het verbinden van de op de scholen aanwezige expertise en het uitdragen van onze deskundigheden.

7.5 Huisvesting

De scholen streven naar een huisvestingssituatie die voldoet om de onderwijskundige doelstellingen te realiseren. Hiervoor beschikken de scholen over een eigen schoolgebouw.

Op 24 december 2023 heeft een brand gewoed in de dependance van VSO de Zonnehoek. De entree van het schoolgebouw raakte zwaar beschadigd. De totale schade werd geschat op ongeveer een half miljoen euro. Dit is ten laste van de gemeente en de verzekering van de gemeente gekomen. Ondanks de grote schade is het gelukt om na de kerstvakantie de school direct weer te openen en de leerlingen les te geven. In 2024 hebben de herstelwerkzaamheden plaatsgevonden.

Het gebouw van VSO de Zonnehoek was te klein geworden voor het aantal leerlingen op de locatie. Daarnaast was huisvesting nodig voor het KoningsCollege. Dat was vanaf de oprichting gehuisvest bij de Prinsenhof. De groei van het aantal leerlingen van het KoningsCollege maakte dat extra ruimte nodig was. De gemeente heeft een extra locatie beschikbaar gesteld in de buurt van VSO de

Zonnehoeck. Hier zijn vanaf de zomervakantie een aantal klassen van het VSO en het KoningsCollege ondergebracht. Het gebouw is eerst aangepast door de gemeente.

De komende jaren zal de huisvestingssituatie een belangrijk aandachtspunt blijven. Het gebouw van de Prinsenhof is te groot voor de school. Een groot deel van het gebouw wordt momenteel gebruikt door het Hofpark. De samenwerking met het Hofpark heeft tot nu toe minder opgeleverd dan gedacht.

Voor de Boog wordt de komende paar jaar geen wijziging van de huisvestingssituatie verwacht het capaciteitsvraagstuk van een tekort aan vierkante meters zal in eerste instantie tijdelijk binnen de huidige locatie moeten worden opgelost. De school is wel opgenomen in het integraal huisvestingsplan voor nieuwbouw omstreeks 2028.

7.6 Duurzaamheid

Stichting CSO maakt daar waar mogelijk duurzame keuzes bijvoorbeeld rond inzetbaarheid van medewerkers, inkopen, energiegebruik en onderhoud schoolgebouwen. In het strategisch beleidsplan is over duurzaamheid de volgende tekst opgenomen: “We hebben de aarde in bruikleen en volgen de ontwikkelingen rondom duurzaamheid nauwgezet.”

Drie van de vier scholen zijn voorzien van zonnepanelen. Het realiseren van de energiedoelstellingen wordt niet alleen nagestreefd door het zelf opwekken van energie. Ook energiebesparing is een belangrijke doelstelling binnen de stichting. Alle scholen gebruiken groene energie en nemen elektriciteit af van officieel geregistreeerde windmolens. De CO2 uitstoot van het aardgas is vergroend door middel van aankoop van Gold Standard certificaten (VER's). Bij het nieuwe energiecontract via 'Energie voor Scholen' is gekozen voor de optie 100% groen.

Bij uit te voeren groot onderhoud wordt gekozen voor verdere verduurzaming van de gebouwen.

7.7 Informatiebeveiliging en privacy

De stichting hecht veel waarde aan de bescherming van persoonsgegevens en handelt in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Als verwerkingsverantwoordelijke heeft de stichting de volgende maatregelen genomen om de privacy van ouders, leerlingen en medewerkers te waarborgen:

- Functionaris Gegevensbescherming: Er is een functionaris gegevensbescherming aangesteld die toeziet op de naleving van de AVG en fungeert als aanspreekpunt voor privacygerelateerde vragen.
- Beveiliging van gegevens: De stichting heeft passende technische en organisatorische maatregelen getroffen om persoonsgegevens te beschermen tegen verlies of onrechtmatige verwerking. Dit omvat onder andere het gebruik van beveiligde netwerken en beperkte toegang tot persoonlijke informatie voor bevoegde personen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van externe bedrijven die deskundig zijn op het gebied van informatiebeveiliging.
- Bewaartermijnen: Persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor ze zijn verzameld, in overeenstemming met de wettelijke bewaartermijnen.
- Grondslagen voor gegevensverwerking: De scholen verwerken persoonsgegevens op basis van de volgende grondslagen:
 - Toestemming: Voor specifieke verwerkingen, zoals het gebruik van beeldmateriaal, wordt expliciete toestemming gevraagd aan ouders/verzorgers.

- Uitvoering van de onderwijsovereenkomst: Gegevens worden verwerkt om onderwijs en begeleiding te bieden aan leerlingen.
- Wettelijke verplichting: De scholen zijn verplicht bepaalde gegevens te verstrekken aan instanties zoals DUO en de leerplichtambtenaar.
- Vitale belangen: In noodsituaties kunnen gegevens worden verwerkt om de vitale belangen van leerlingen te beschermen.
- Gerechtvaardigd belang: Gegevens kunnen worden verwerkt voor doeleinden zoals het verbeteren van onderwijsprocessen, mits dit belang zwaarder weegt dan het privacybelang van de betrokkene.

7.8 Stellige bestuurlijke voornemens

De stichting heeft voor 2025 geen stellige voornemens met grote financiële impact anders dan de voornemens zoals zijn opgenomen bij de diverse onderdelen van het jaarplan. Er zijn in 2025 nog geen bestuursbesluiten genomen die een belangrijke wijziging van het beleid betekenen of die een grote financiële impact hebben.

8 Deelverslagen

Verslag toezichthoudend orgaan – Raad van Toezicht

Het intern toezicht op CSO-Apeldoorn en haar scholen wordt uitgevoerd door de Raad van Toezicht, bestaande uit:

Naam	Functie Raad van Toezicht	Periode
Liesbeth Vos- van de Weg	Voorzitter RvT, lid Remuneratiecommissie	Geheel 2024
Wim Peter Boomgaard	Lid RvT, lid Remuneratiecommissie	Geheel 2024
Jan van Casteren	Lid RvT, lid Financiële Auditcommissie en lid CIE Identiteit, Onderwijs & Kwaliteit	Geheel 2024
Bert Rödel	Lid RvT, lid Financiële Auditcommissie	Geheel 2024
Dirk Wakker	Lid RvT, lid CIE Identiteit, Onderwijs & Kwaliteit	Geheel 2024

In 2024 heeft Liesbeth Vos-van de Weg vanwege haar gezondheid een stapje terug moeten doen. Zij bleef volwaardig lid en voorzitter van de RvT. Helaas kon zij niet alle vergaderingen bijwonen, en heeft zij haar taak in de Remuneratiecommissie tijdelijk overgedragen. Er zijn in 2024 geen RvT-leden toe- of afgetreden.

De Raad van Toezicht (Raad van Toezicht) van CSO Apeldoorn heeft drie hoofdtaken:

- toezicht houden op naleving van vastgestelde beleid en andere wet- en regelgeving
- klankbord evt ook adviseur zijn voor het bestuurder
- de werkgeversrol vervullen voor de bestuurder

De Raad van Toezicht heeft in 2024 zeven maal vergaderd, in januari, maart, april, juni, oktober, november en december. Bij deze vergaderingen was de bestuurder aanwezig. Tijdens deze vergaderingen is de bestuurder actief bevraagd over de actualiteiten bij de vier scholen, en ook over de voortgang en ontwikkeling van de CSO-organisatie als zodanig met specifieke aandacht voor de thema's identiteit, governance, financiën, kwaliteit, en bestuur/management. Belangrijk aspect is ook de maatschappelijke waarde van CSO breed gezien. Waar kunnen wij voor kind, ouder/verzorger en omgeving van toegevoegde waarde zijn.

Voorafgaande aan deze bijeenkomsten heeft de bestuurder de raad schriftelijk voorzien van kwartaalrapportages en overige actuele of urgente ontwikkelingen. De toezichthouders hebben tussentijdse korte (digitale) besprekingen ter voorbereiding of afronding van de vergaderingen gehad. Hierbij is de bestuurder niet betrokken geweest.

De tevredenheid van de RvT is tot uiting gekomen in o.a. het vaststellen van de begroting en het goedkeuren van het jaarverslag. Maar ook het opgestelde strategisch beleidsplan is door de RvT met enthousiasme ontvangen. Met positivisme ziet de raad de uitwerking hiervan tegemoet op de diverse onderwerpen.

In 2024 zijn de volgende specifieke onderwerpen aan de orde geweest:

- Financiële tussenrapportages
- Risicomanagement
- Jaarverslag RvT 2023
- Dynamic Governance en Financiën
- (360-graden)beoordeling voorzitter CvB

	Huisvesting
	Actieplannen nav Strategisch Beleidsplan 2024-2027
	Onderwijskwaliteit, dashboard op stichtingsniveau
	Personeel - Analyse tevredenheidsonderzoeken medewerkers
	Jaarplanning 2024-2025
	Toolbox
	Identiteit
	Evaluatie Commissie Identiteit, Onderwijs en Kwaliteit
	Grip op Kwaliteit
	Scholenbezoek november 2024
	Scholing RvT
	Autisme Steunpunt Apeldoorn en het KoningsCollege
	Bezoeken inspectie aan bestuur, VSO De Zonnehoek en praktijkschool De Boog

In 2024 heeft de Raad van Toezicht haar deels ook statutair bepaalde taak uitgevoerd door:

- het goedkeuren van de jaarrekening en het jaarverslag 2023
- het goedkeuren van het financieel beleidsplan 2024-2027 (Meerjarenbegroting)

Commissies Raad van Toezicht / overleg met gremia

In 2024 hebben de drie RvT-commissies regelmatig vergaderd:

- de Financiële Auditcommissie heeft vergaderd in mei, oktober (2x) en december, waarbij het zwaartepunt van de besprekingen lag bij het advies van Educontrol / Control Groep over het gewenste en minimale eigen vermogen van CSO-Apeldoorn
- de Commissie Identiteit, Onderwijs en Kwaliteit vergaderde in maart en oktober. Daarbij is het dashboard uitvoerig aan de orde geweest.
- de Remuneratiecommissie heeft een functioneringsgesprek gevoerd met de bestuurder. De uitkomsten hiervan zijn vastgelegd en schriftelijk ook aan de bestuurder verstrekt.
- In 2024 is de bestuurder herbenoemd voor bepaalde tijd, tot 31 augustus 2028.
- In de RvT-vergadering is gesproken over de mogelijke meerwaarde van een commissie Personeel. Unaniem was de RvT van mening dat een dergelijke commissie niet echt een meerwaarde heeft, en besloten is om het taakgebied Personeel onder te brengen bij de commissie Identiteit, Onderwijs en Kwaliteit.

De Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) was te gast tijdens de bijeenkomsten in juni en november. Tijdens deze overleggen is onder andere gesproken over de stand van zaken ten aanzien van het Autisme Steunpunt Apeldoorn en de ontwikkelingen bij het KoningsCollege. Ook is tijdens deze overleggen stilgestaan bij de goede manier van overleg tussen GMR en RvT en werd van gedachten gewisseld over inclusie en de visie zoals verwoord in het strategisch beleidsplan.

De Raad van Toezicht kijkt met plezier terug op het bezoek dat zij op 25 november jl. aan een tweetal scholen heeft bracht.

Terugkijkend op 2024 is de Raad van Toezicht van mening dat dankzij inzet van velen 2024 een waardevolle bijdrage is geleverd aan het realiseren van de doelstellingen zoals zijn opgenomen in het Strategisch Beleidsplan (zoals, maar niet uitsluitend: planning & control cyclus, innovatie vanuit het autistesteunpunt Koningscollege, kwaliteit, inclusie). De Raad dankt de organisatie hiervoor.

Daarbij is ook de RvT van mening dat de rijksbijdragen op doelmatige wijze zijn besteed ten behoeve van het onderwijs en dat aan de wettelijke voorschriften is voldaan.

Een veelbewogen jaar, met ups en downs, met verdriet en geluk is weer afgesloten. Maar met dankbaarheid mogen wij omzien en met vertrouwen de toekomst ingaan.

Apeldoorn, 3 maart 2025

Liesbeth Vos-van de Weg (voorzitter),
namens Raad van Toezicht CSO Apeldoorn

Jaarverslag de Prinsenhof

Onderwijskundige ontwikkelingen

In 2024 hebben we ons gericht op verschillende onderwijsaspecten, waaronder pedagogisch handelen, didactisch handelen, burgerschap, basisvaardigheden, cultuuronderwijs, ICT en de leeromgeving. Enkele belangrijke plannen waren:

- **Schoolwide Positive Behaviour Support (PBS):** Het plan was om het dataregistratiesysteem SWISS te implementeren in het team. Dit is gerealiseerd. Daarnaast was het doel om in 2024 twee PBS specialisten op te leiden. Dit is ook gerealiseerd. Verder heeft het ontwikkelteam zich gericht op de voorbereidingen voor de certificering op de gele en rode interventies. De certificering vindt plaats in 2025.
- **Kanjertraining:** Het doel voor 2024 was om de Kanjertraining te verweven met de aanpak van PBS voor versteviging van ons pedagogisch klimaat. Dit door het versterken van sociale vaardigheden bij leerlingen en het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie. Dit is gerealiseerd. Dit zien we terug in diverse metingen/vragenlijsten die we afnemen bij leerlingen. Daarnaast was het doel om gecertificeerd Kanjerschool te blijven. Dit is ook gerealiseerd door teamscholing te volgen.
- **Groepsplan SEO:** Ontwikkelen en implementeren van een groepsplan voor de sociaal emotionele ontwikkeling. Dit is gerealiseerd.
- **Basisvaardigheden:** In 2024 hebben we fors ingezet op de basisvaardigheden taal en rekenen & wiskunde. Het plan was om de resultaten te verbeteren door o.a. de inzet van doelenplanners, teamscholing op het gebied van EDI en methodes zoals Nieuwsbegrip technisch lezen, Ralfi lezen, Taal in Blokjes, bewegend leren en automatiseren. De plannen zijn gerealiseerd. De opbrengsten blijven helaas nog wat achter. Dit hebben we geconstateerd en geanalyseerd met behulp van de toetsen, ons dashboard en de opbrengstanalyse die we twee keer per jaar met het hele team maken. Er is een nieuw plan van aanpak opgesteld voor 2025.
- **Burgerschap:** Het plan was om het document Burgerschap en onderwijsaanbod dat in 2023 is geschreven aan te scherpen en de uitvoering te monitoren tijdens vergaderingen. Dit is gedaan. Op de Prinsenhof bieden we burgerschap niet aan als apart vak. Het komt terug in ons schoolklimaat, verschillende vak- en leergebieden (PBS, Kanjertraining, Jeelo), schoolbrede projecten, dagelijkse situaties en het betrekken van de omgeving van de school bij ons onderwijs. De methode Jeelo met het bijbehorende leerlingvolgsysteem maakt het mogelijk om leerdoelen per leerling te monitoren en evalueren. Hier starten we mee in het schooljaar 2024-2025.
- **Jeelo:** Het doel was om het tweede implementatiejaar af te ronden. Dit is gelukt. Daarnaast was het plan om in 2024-2025 het bijbehorende leerlingvolgsysteem in gebruik te nemen en te starten met praktijkvakken. Dit loopt volgens schema.
- **Leeromgeving:** Het plan was om een visie te schrijven op onze leeromgeving en vervolgens een plan van aanpak te maken voor een nieuwe inrichting van de klassen. Dit is gelukt. Uitvoering vindt plaats in 2025.

Veel van onze geplande doelen zijn behaald. Sommige plannen lopen nog door in 2025. De focus blijft op borging en verdere implementatie van de ingezette verbeteringen.

Voor meer informatie en een uitgebreide beschrijving verwijzen wij naar de jaarplannen van 2023-2024 en 2024-2025 en de actieplannen van de ontwikkelteams.

Kwaliteitszorg

Met het organisatiemodel Sterk Speciaal werken we systematisch aan onze onderwijskwaliteit. Het doel is om ons onderwijs continu te optimaliseren, zodat het voldoet aan wettelijke eisen, onderwijsdoelen en de behoeften van leerlingen, ouders en andere belanghebbenden. We werken daarom ook met een dashboard.

In het dashboard zijn de data opgenomen van de belangrijkste aspecten die de kwaliteit van het onderwijs bepalen. De data op het dashboard zijn uitgewerkte kwaliteitsindicatoren en de streefnormen/ambities die in de kwaliteitsmatrix staan vermeld.

Twee keer per schooljaar actualiseren we de data op het dashboard en kan de kwaliteit van het onderwijs gemonitord en gevolgd worden. Op basis van de data wordt afgesproken welke aspecten (verder) verbeterd kunnen of moeten worden. Het dashboard is dus een instrument in het kader van de kwaliteitszorg en het opbrengstgericht werken van de school en het bestuur.

Naast het dashboard maken we ook gebruik van interne en externe audits om sterke en zwakke punten in kaart te brengen. In 2024 hebben we een interne audit gehad op het gebied van sociale veiligheid. De auditoren hebben gesproken met een vertegenwoordiging van het team, ouders en leerlingen. We waren zeer tevreden met de uitkomsten. De uitkomsten zijn gedeeld en besproken met het team. De actiepunten zijn vastgelegd en opgepakt. Daarnaast heeft het managementteam twee keer samen met een externe gekeken naar de lesgevende kwaliteiten van het onderwijzend personeel. Op deze manier blijven we kritisch kijken naar onze eigen bevindingen en voorkomen we mogelijke blinde vlekken.

Voor het schooljaar 2024-2025 staat er ook nog een externe audit op het gebied van kwaliteitszorg gepland. Dit zal plaatsvinden in 2025.

Burgerschap

Zie onderwijskundige ontwikkelingen.

Sociale veiligheid

We monitoren de sociale veiligheid bij leerlingen en personeel doormiddel van diverse vragenlijsten, persoonlijke gesprekken en groepsgesprekken. We bevragen de leerlingen meerdere keren per jaar op het gebied van welbevinden en sociale veiligheid. We gebruiken de vragenlijst van Q-school om de sociale veiligheid te monitoren bij leerlingen. We scoren in 2024 op alle onderdelen (schoolklimaat, onderwijsleerproces en sociale veiligheid) op of boven de landelijke norm en onze eigen gestelde norm. Uit de verschillende data blijkt een afname van negatief gedrag.

In 2024 is er ook onderzoek gedaan naar de kwaliteitsperceptie van ouders en personeel. Ouders geven onze school het rapportcijfer 8,2. Dat is 0,4 punt hoger dan de externe benchmark. Het personeel geeft onze school een 7,9. Ook dat is 0,4 punt hoger dan de externe benchmark. Uit de metingen blijkt dat leerlingen, ouders en personeel zeer tevreden zijn over de sociale veiligheid, het schoolklimaat en het onderwijsproces op onze school.

Opbrengsten

Eindtoets Route 8 in 2024

We maken voor het vierde jaar de Eindtoets route 8. Dit jaar hebben 12 leerlingen de Eindtoets Route 8 gemaakt (15 schoolverlaters in totaal).

Voor de onderdelen Leesvaardigheid (taal), Taalverzorging (taal) en Rekenen totaal wordt een functioneringsniveau berekend op IIn-niveau en voor de hele groep, uitgedrukt in %

- Lezen scoort 92% op 1F en dat is hoger dan het landelijk gemiddelde (65%).
- Voor Taalverzorging scoort 50% op 1F. Dat is boven het landelijk gemiddelde (41%).

- Rekenen scoort 17% 1F. Dat is iets lager dan het landelijk gemiddelde (21%). We zien een stijgende trend op rekengebied.
- Rekenen valt positief op bij de scores LOVS groep 8. We scoren daar nu 136 en dat ligt zelfs boven het landelijk gemiddelde (134). Dit past bij wat verwacht mag worden van de leerlingen in relatie tot gemiddeld IQ van de groep.
- De scores voor alle vakgebieden totaal lagen in de eerste 3 afname jaren lager dan het landelijk gemiddelde. Dit jaar liggen de scores op of zelfs boven het landelijk gemiddelde.

Ontwikkelingsperspectief van de schoolverlaters

Voor elke leerling wordt jaarlijks, bij de start van het schooljaar, een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Daarin wordt aan de hand van de ondersteuningsbehoeften van de leerling doelen gesteld. Ook wordt een prognose van de uitstroombestemming gegeven.

Wanneer we kijken naar de uitstroom volgens prognose OPP twee jaar voor schoolverlaten zien we dat deze valt binnen de norm van de inspectie (75%) en de ambitie van onze school (80%).

80% van de leerlingen stroomt uit volgens de prognose van het OPP. Het betreft hier 10 leerlingen. 8 leerlingen stromen uit op het niveau in het OPP, 1 leerling stroomt hoger uit dan niveau in het OPP en 1 leerlingen stroomt lager uit.

Bestendiging

Op 1-08-2024 zit 100% van de leerlingen na 1 jaar op dezelfde plek waarnaar de lln zijn uitgestroomd.

Op 1-08-2024 zit 100% van de leerlingen na 2 jaar op dezelfde plek waarnaar de lln zijn uitgestroomd.

We zijn zeer tevreden met dit resultaat en zien de afgelopen jaren een positieve trend. We hopen dat dit zich zo blijft ontwikkelen.

Monitoring leerresultaten alle leerlingen

We zien een lichte stijging van de resultaten op de vakgebieden rekenen en spelling van de leerlingen in de groepen 3 t/m 7. De resultaten fluctueren waardoor er nog geen trend zichtbaar is. De gegevens worden verwerkt in ons dashboard en de analyse is te lezen in de opbrengstrapportage van De Prinsenhof.

Jaarverslag de Zonnehoek

Onderwijskundige Ontwikkelingen

Er zijn belangrijke stappen gezet in de doorontwikkeling van het kwaliteitsdashboard, dat nu uitgebreid is met indicatoren als uitstroomniveaus, tussentijdse monitoring per leerstroom en het gebruik van schorsingen als signaal voor gedragsproblematiek. Deze aanpassingen ondersteunen een datagestuurde aanpak en stellen de school in staat om gericht te sturen op onderwijsverbetering en professionalisering.

Het ontwikkelteam pedagogisch handelen heeft de huidige pedagogische werkwijzen geïnventariseerd en geconcludeerd dat een heldere schoolstandaard en praktische hulpmiddelen, zoals klassenmanagementrichtlijnen en een kijkwijzer voor observaties, van belang zijn. Tevens zijn er in de afgelopen periode gerichte initiatieven genomen om de basisvaardigheden binnen (V)SO verder te versterken:

- Rekenen: Evaluatie van de methode Getal en Ruimte Junior, aanvulling met losse rekenmodules en ontwikkeling van een 'eigen lesstofbibliotheek'.
- Taal, Lezen en Spelling: Vernieuwing van leesonderwijs met een geïntegreerde aanpak en de implementatie van een nieuwe spellingmethode voor groep 4 en hoger.
- NT2 en Woordenschat: Ontwikkeling van een passend NT2-programma op basis van de visie 'Rijke Taal', inclusief een pilot voor maatwerk NT2.
- Digitale Geletterdheid: Eerste stappen in een nieuw curriculum, mede door deelname aan de Week van de Mediawijsheid en het opzetten van een geïntegreerd portfolio.

Interne Audits

Twee audits hebben de aandacht gevestigd op de borging van sociale veiligheid en didactisch handelen.

Sociale Veiligheid (SO):

De audit, uitgevoerd op 11 april 2024, toont aan dat het bewustzijn rondom sociale veiligheid en pedagogisch handelen is toegenomen. Het actualiseerde Protocol Moeilijk Verstaanbaar Gedrag en de inzet van een incidentregistratieformulier dragen bij aan een eenduidige aanpak bij gedragsproblemen. Aandachtspunten betreffen de uniforme begeleiding van nieuwe medewerkers, regelmatige scholing omtrent de pedagogische visie en een systematisch terugkoppelingsproces na incidenten.

Didactisch Handelen (VSO):

Op 28 mei 2024 is onderzocht hoe de visie op maatwerkonderwijs in VSO De Zonnehoek in de praktijk wordt gebracht. De audit bevestigt een gestructureerde lesbeleving met een veilige sfeer en een duidelijke afstemming van leerdoelen via OPP's, groepsplannen en Edumaps. Wel worden verbeterpunten genoemd, zoals:

- Versterking van de rol van onderwijsassistenten bij didactische scholing.
- Inzet van een gestandaardiseerde kijkwijzer en externe observanten voor objectieve feedback.
- Meer flexibiliteit in instructiegroepen en een intensievere toepassing van formatieve evaluatie om differentiatie te optimaliseren.

Burgerschapsonderwijs

Binnen zowel SO als VSO is er intensief gewerkt aan het vernieuwen van het burgerschapsonderwijs.

- SO: Er wordt gewerkt aan een passend kader, een visiedocument, en een beleidsplan, waarbij de HUB-leerlijn als leidraad dient.

- VSO: Een eerste visie en opgestelde leerlijnen zijn gepresenteerd en met het team besproken, met als doel het onderwijs verder af te stemmen op de behoeften van de leerlingen. Deze gezamenlijke aanpak beoogt een solide basis voor het bevorderen van maatschappelijke betrokkenheid en het versterken van de participatie van leerlingen in de samenleving.

Sociale Veiligheid

De sociale veiligheid is gemonitord via een veiligheidsmonitor onder leerlingen in zowel SO als VSO.

SO De Zonnehoeck:

De respons was hoog (91,7%) en de resultaten laten een stabiel, maar aandachtwekkend beeld zien:

- Het schoolklimaat en het onderwijsleerproces scoren rond de 3,2–3,3, terwijl de score voor sociale veiligheid (2,9) onder de benchmark ligt.
- Vooral bij (online) pesten en het herkennen van pestgedrag is verbetering nodig. Actiepunten omvatten het organiseren van een gezamenlijke interventie in de Week van het Pesten, herziening van het anti-pestprotocol, en het versterken van de rol van de anti-pestcoördinator.

VSO De Zonnehoeck:

De leerlingen geven een positief beeld van het schoolklimaat (scores 3,3 tot 3,7) en waarderen de mentorondersteuning, met weinig signalen van pestproblematiek. De bestaande maatregelen worden als effectief ervaren en zullen worden voortgezet, met extra aandacht voor het ondersteunen van mentoren bij pestpreventie.

Opbrengsten

De analyse van de uitstroom en bestendinging van leerlingen laat een positieve trend zien.

Uitstroom

In 2023-2024 stroomt 86% van de SO-leerlingen en 88% van de VSO-leerlingen uit conform het vastgestelde Ontwikkelingsperspectief (OPP), waarmee de gestelde norm en inspectiecriteria worden overtroffen.

Bestendinging

Een jaar na de uitstroom functioneert meer dan 90% van de leerlingen nog steeds op de oorspronkelijke uitstroomplek, wat wijst op een effectieve voorbereiding op de overgang naar vervolgonderwijs of arbeidsmatige dagbesteding.

Daarnaast geven de analyses van de leeropbrengsten in kernvakken, zoals rekenen, taal en lezen, een overwegend positief beeld. De inzet van het kwaliteitsdashboard en structurele besprekingen, zoals het gesprek 'Zicht op Ontwikkeling', dragen bij aan een continue verbetering van de onderwijskwaliteit en de afstemming op individuele leerbehoeften.

Conclusie en Vervolgstappen

In 2024 zijn significante stappen gezet op de gebieden kwaliteitszorg, pedagogisch handelen, burgerschapsonderwijs en sociale veiligheid. Door structurele aandacht voor datagestuurd werken, systematische evaluatie en gerichte scholingsinitiatieven is er een solide basis gelegd voor verdere verbetering. Voor 2025 ligt de nadruk op:

- Verdere evaluatie en optimalisatie van het kwaliteitsdashboard.
- Intensivering van scholing en begeleiding voor zowel leerkrachten als onderwijsassistenten.
- Professionalisering van burgerschapsonderwijs en pestpreventie.
- Continue monitoring en verbetering van de uitstroom- en bestendingsprocessen.

Deze structurele aanpak draagt bij aan een veilige, inclusieve en kwalitatief hoogwaardige leeromgeving waarin alle leerlingen optimaal worden voorbereid op hun toekomst.

Jaarverslag De Boog

Onderwijskundige ontwikkelingen

In 2024 hebben we ons gericht op verschillende onderwijsaspecten, waaronder pedagogisch handelen en didactisch handelen (met name de onderdelen lesdoel en evaluatie), Identiteit, Burgerschap, opzetten gesprekslessen, borgen van het project woordenschatonderwijs en scholing team wat betreft traumasensitief werken. Daarnaast zijn er ook doorlopende projecten om ons leerlingvolgsysteem Presentis verder uit te breiden .

- **Woordenschatonderwijs:** in het 2e jaar van dit projectplan heeft het woordenschatonderwijs in zowel de avo als de praktijklessen een vaste plek gekregen en zijn de lesplanners aangepast.
- **Basisvaardigheden:** beleid Burgerschap is geschreven en n.a.v. inspectiebezoek aangescherpt, zodat het voldoet aan alle richtlijnen. Naast het vak Burgerschap wat wij vanaf 2025-2026 Maatschappijleer gaan noemen, loopt het burgerschapsonderwijs als een rode draad door ons hele onderwijs heen. Voor Nederlands en rekenen hebben we in 2024 veel geïnvesteerd in het geven van effectieve instructie en extra inzet collega's om de leerlingen te ondersteunen. We zien door deze extra inzet ook een licht stijgende lijn bij de genormeerde toetsen. Het blijft nog zoeken naar een goede methode en aanbod voor onze NT2 leerlingen. In 2024 zijn we wel gestart met afnemen van geschikte toetsen voor deze leerlingen om de vorderingen goed in kaart te brengen.
- **Identiteit:** De afgelopen jaren hebben we gezocht naar een zinvolle invulling voor de dagopeningen in de onderbouw die ook aansluit bij het niveau van onze leerlingen. In 2023-2024 is er door de werkgroep identiteit een keuze gemaakt voor de methode Oase . In september 2024 zijn we gestart met het invoeren van deze methode voor de onderbouw
- **Opzetten gesprekslessen:** in 2024 zijn we gestart meteen pilot gesprekslessen voor leerlingen met TOS uit de bovenbouw. Doel van deze lessen is het verbeteren van de gespreksvaardigheden, verstevigen van de vaardigheden als spreker, stimuleren van communicatieve initiatieven van de leerling, overleggen met andere leerlingen, jezelf durven voor te stellen en telefoon gesprek leren voeren. Het is vooral belangrijk om dit te leren door te doen. De lessen worden in een klein groepje gegeven door de logopedist samen met ambulant begeleider. Zowel de leerling, leerkracht als de ouders zien een toename in communicatieve vaardigheden bij deze leerlingen na het volgen van de lessen. Het is de bedoeling dat deze pilot in 2025 een vervolg krijgt in de onderbouw en een vast onderdeel van ons aanbod wordt.
- **Pedagogisch en didactisch handelen.** De visie voor pedagogisch en didactisch handelen in aangescherpt. De collega's werken met de vast structuur van de effectieve les: lesdoelen, ophalen eerder verworven kennis, instructie, begeleid inoefenen, en evaluatie van de les. Ieder jaar staat er een onderdeel centraal bij de lesbezoeken en besteden we daar ook extra aandacht aan tijdens de studiemiddagen. Vanuit het inspectiebezoek kregen we mooie feedback op het onderdeel pedagogisch-didactisch handelen en wordt de opbouwende feedback meegenomen in het jaarplan voor volgend schooljaar.

Sommige ontwikkelplannen hebben een langere looptijd. Komend jaar willen we vooral de focus leggen op borging en implementatie van de ingezette verbeteringen.

Kwaliteitszorg

Met ons dashboard werken we systematisch aan onze onderwijskwaliteit. Het doel is om ons onderwijs continu te optimaliseren, zodat het voldoet aan wettelijke eisen, onderwijsdoelen en de behoeften van leerlingen, ouders en andere belanghebbenden. In het dashboard zijn de data

opgenomen van de belangrijkste aspecten die de kwaliteit van het onderwijs bepalen en aansluiten bij het hoofddoel van het Praktijkonderwijs: Een passende plek in de maatschappij, streven naar niveau 1F voor Nederlands/rekenen en het opleiden van een zelfstandige en zelfredzame burgers. De data op het dashboard zijn uitgewerkte kwaliteitsindicatoren en de streefnormen/ambities die in de kwaliteitsmatrix staan vermeld. In 2024 hebben we samen met het MAT de normen en ambities die in 2019 zijn opgesteld en als basis voor het opstellen van het dashboard zijn gebruikt, herijkt. Het huidige dashboard zal begin 2025 aangepast worden aan de hand van de nieuwe normen en ambities.

Twee keer per schooljaar actualiseren we de data op het dashboard en kan de kwaliteit van het onderwijs gemonitord en gevolgd worden. Op basis van de data wordt afgesproken welke aspecten (verder) verbeterd kunnen of moeten worden. Het dashboard is dus een instrument in het kader van de kwaliteitszorg en het opbrengstgericht werken van de school en het bestuur. De actiepunten uit de opbrengstrapportage worden verwerkt in het schoolplan voor het volgende schooljaar. Zo ontstaat er ook een cyclisch werken aan verbeteren en is er ook een duidelijke link tussen dashboard en schoolplan. Om het team hier nog beter bij te betrekken zijn we dit jaar gestart met het bekijken, bespreken en analyseren van de data in de deelteams.

Naast het dashboard maken we ook gebruik van interne en externe audits om sterke en zwakke punten in kaart te brengen. In 2024 heeft er nog geen interne audit plaats gevonden. Dit had te maken met het inspectiebezoek in april 2024.

De interne audit zal in 2025 plaatsvinden waarbij wij als hoofdvraag hebben staan: Hoe wordt op onze praktijkschool omgegaan met het behalen, of het niet behalen, van de door de school zelf vastgestelde normen en ambities? Op welke manier komen deze normen en ambities tot uiting in de dagelijkse onderwijspraktijk, en welke invloed hebben ze op de leerresultaten van de leerlingen in de klas?"

Tijdens het inspectiebezoek hebben er naast de vele lesbezoeken ook gesprekken plaats gevonden met leerkrachten, leerlingen, het management en het ondersteuningsteam. We waren zeer tevreden met de uitkomsten. De uitkomsten zijn gedeeld en besproken met het team en de verbeterpunten zijn verwerkt in het schoolplan 2024-2025. Het systematisch evalueren en analyseren aan de hand van de data in het dashboard, de opbrengsten van de interne audit/inspectiebezoek zorgt ervoor dat wij kritisch blijven kijken of we de juiste dingen doen en de juiste dingen goed doen. Het zorgt voor inhoudelijke dialogen binnen de diverse overlegvormen.

Sociale veiligheid

We monitoren de sociale veiligheid bij leerlingen en personeel doormiddel van diverse vragenlijsten, persoonlijke gesprekken en groepsgesprekken. We bevragen de leerlingen meerdere keren per jaar op het gebied van welbevinden en sociale veiligheid tijdens de individuele coachgesprekken en besprekingen met het leerling panel. Voor het monitoren van de sociale veiligheid gebruiken wij de ProZo enquête. Dit is een vragenlijst speciaal voor het praktijkonderwijs gemaakt en daardoor is het ook mogelijk om onze scores af te zetten t.o.v. het landelijk gemiddelde in het praktijkonderwijs.

Opbrengsten

Het hoofddoel van het praktijkonderwijs is:

Ontwikkeling van (een optimale) maatschappelijke zelfredzaamheid m.b.t. burgerschap, wonen en vrijetijdsbesteding, toeleiding naar en behouden van een passende arbeidsplaats.

Om hier gestalte aan te geven hebben wij de volgende ambities vastgesteld:

1. Tenminste 90% van de leerlingen die uitstromen heeft een passende (arbeids-)plaats en stroomt volgens het UPP uit.
2. Eén jaar na het schoolverlaten heeft tenminste 75% van de schoolverlaters nog een passende (arbeids-)plek.

3. Tenminste 95 % van de leerlingen heeft een leesniveau van AVI E5 of hoger(niveau functionele geletterdheid).
4. Tenminste 50 % van de leerlingen heeft een leesniveau AVI E7 of hoger.
5. Alle schoolverlaters hebben minimaal 1 certificaat tijdens hun schoolloopbaan behaald.
6. Op de ProZo enquête voor leerlingen en ouders in het praktijkonderwijs scoren wij op het onderdeel veiligheid ten minste hetzelfde als de landelijke score of hoger
7. 80% van de leerlingen die deelnemen aan examens IVIO Nederlands, rekenen of Engels slagen voor het examen

ad 1:Uitstroom naar een passende plek in de maatschappij

Voor elke leerling wordt jaarlijks een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Ook wordt een prognose van de uitstroombestemming gegeven. In 2024 heeft 95% een passende plek gevonden en is het voor 2 leerlingen niet gelukt. Dit had te maken met persoonlijke en gezins omstandigheden. Deze leerlingen zijn wel overgedragen aan het doorstroompunt bij de gemeente Apeldoorn.

Ad 2: Bestendiging

Op 1-08-2024 zit 75% van de leerlingen na 1 jaar op dezelfde plek waarnaar de lln zijn uitgestroomd. Op 1-08-2024 zit 90% van de leerlingen na 2 jaar op dezelfde plek waarnaar de lln zijn uitgestroomd. Er is een dalende lijn te zien bij de bestendiging na 1 jaar. Dit heeft te maken met een toenemen aantal leerlingen wat doorstroomt naar BOL 2 ondanks een negatief advies vanuit de Boog en het ROC. Hier zijn wij minder tevreden over en in de analyses hebben we hier ook verbeterpunten voor beschreven.

De bestendiging na 2 jaar laat de afgelopen jaren een stabiele trend zien. We zijn zeer tevreden met dit resultaat en zien de afgelopen jaren een positieve trend. We hopen dat dit zich zo blijft ontwikkelen.

Ad 3 en 4: Leesniveau uitstroomleerlingen

In 2024 hebben wij de norm van 95% net niet gehaald (score van 92%). De norm van 50% van de leerlingen heeft E7 als eindniveau hebben we ruim gehaald. Bijna 82% van de leerlingen heeft een leesniveau van E7 of hoger

Ad 5: alle schoolverlaters hebben minimaal 1 certificaat

Van de 38 schoolverlaters heeft 1 leerling geen certificaat gehaald. Wij zijn tevreden met dit resultaat

Ad 6: Op de ProZo enquête voor leerlingen en ouders in het praktijkonderwijs scoren wij op het onderdeel veiligheid ten minste hetzelfde als de landelijke score of hoger

Zowel voor de leerlingen als de ouders scoren wij op het onderdeel veiligheid hoger dan de benchmark. Echter zien wij dat de score wel dalende is. Daar zijn wij minder tevreden over en willen verder onderzoeken wat mogelijke oorzaken van deze daling zijn. Ook de benchmark laat een dalende lijn zien.

Ad 7: 80% van de leerlingen die deelnemen aan een IVIO examen slagen.

In 2023 was het percentage geslaagde leerlingen onder de norm gezakt. Door het aanscherpen van het beleid en leerlingen anders voor te bereiden op het examen hebben we in 2024 de norm van minimaal 80% geslaagd voor Nederlands, rekenen en Engels gehaald.

Jaarverslag GMR-platform CSO Apeldoorn

De samenstelling van de GMR:

Medewerker SO De Zonnehoeck	Monique Ypma Leendertse (voorzitter GMR)
Ouder SO De Zonnehoeck -	Wilfred van Valburg per 1-6
Medewerker VSO De Zonnehoeck	Anja de Munnik t/m 31-7 daarna vacant
Ouder VSO De Zonnehoeck	Barbra Gerlich
Medewerker De Boog	Matthias Hutte en Rianne Zwolsman, deelfunctie tot 31-12, daarna Rianne Zwolsman -
Ouder De Boog	Ronald Burger (voorzitter OGMR, naast voorzitter PGMR)
Medewerker De Prinsenhof	Inge Nicolay
Ouder De Prinsenhof	Denise van der Elst
Administratieve ondersteuning	Suzanne Bos per 1-10

Vergaderingen

In 2024 kwam de GMR drie keer bij elkaar voor een overleg. Daarnaast is er twee keer een overlegmoment geweest met de Raad van Toezicht. Erik Wijtsma was als bestuurder aanwezig bij deze vergaderingen.

De agendapunten voor de vergadering worden normaliter twee weken voor de vergadering voorbereid door de voorzitter en de bestuurder en verwerkt door de secretaris in een agenda. Deze agenda wordt samen met de stukken in principe één week voor de vergadering verstuurd naar de GMR-leden. De vastgestelde notulen worden verstuurd naar de RvT en naar de MR-en van de CSO scholen.

De behandelde onderwerpen

Strategisch beleidsplan 2023-2027 en actieplannen, meerjarenbegroting, huisvesting, jaarverslag GMR 2023, vacature(s) RvT, personeelsbeleid (o.a. functieboek en duurzame inzetbaarheid en leeftijdsbewust personeelsbeleid), leerlingaantallen, jaarplanning GMR, speerpunten, jaarverslag CSO Apeldoorn 2023, professioneel statuut, kwaliteit, uitbreiding GMR PO ivm SO en VSO miv 2024 aparte geleding, GMR reglementen en GMR medezeggenschapsstatuut en activiteitenplan GMR.

Gevolgde scholing

In oktober 2024 heeft er geen basistraining (G)MR plaatsgevonden, i.v.m. te weinig nieuwe leden.

Werkavond

In maart 2023 heeft een werkavond met de GMR, MR'en, directeuren en bestuurder o.l.v. Joop Witteveen (CNV Academie) plaats gevonden.

Betrokkenheid GMR bij sollicitatieprocedures

In 2024 is er geen sollicitatieprocedure geweest voor de GMR.

Het overleg met het bestuur en de achterban

De eerder gemaakte afspraken voor adequate samenwerking tussen het bestuur en het GMR-platform zijn nagekomen.

De bestuurder heeft drie keer per jaar overleg met de directeur van een school, hieruit komt een managementrapportage (schoolontwikkeling/personele zaken/financiën). Deze rapportage is een leidraad voor rapportage aan de Raad van Toezicht.

Regelmatig is er een directie-overleg met alle directeuren conform een vooraf opgestelde jaarplanning.

De GMR monitort direct het beleid van de bestuurder, de Raad van Toezicht doet dit op afstand. Dit is vastgelegd in een bestuurs- en managementstatuut. Overleg met de achterban vindt plaats via de MR van elke school: het uitgangspunt is dat elk lid van de GMR ook lid is van de MR op de desbetreffende school, maar dit is niet overal het geval, dat vraagt dan een goede overdracht tussen MR en GMR.

De GMR:

- is een bovenschools klankbord dat werkt aan kwaliteit in een gezonde organisatie die transparant is in financieel en onderwijskundig opzicht.
- wil strategisch meedenken over het beleid van de stichting. Dat moeten we doen door ons proactief op te stellen en gevraagd en ongevraagd advies te geven.
- wil open en duidelijk communiceren met de betrokkenen, Bestuurder, Raad van Toezicht en de Medezeggenschapsraden.
- overlegt, neemt standpunten in en maakt deze kenbaar.
- is deskundig en wil zich verdiepen en/of specialiseren. Wij willen een GMR zijn die gericht met diverse betrokkenen respectvol wil samenwerken door middel van heldere afspraken, duidelijke structuur en een open communicatie. Dit willen we bereiken door ons proactief op te stellen en een totaal overzicht van de beleids- en bestuur stukken.
- is door de Medezeggenschapsraden benaderbaar om zich te laten informeren en neemt hierin zelf ook initiatief.

Jaarverslag externe vertrouwenspersoon IJsselgroep

(Yvonne Kamsma)

Algemeen

Ongewenste omgangsvormen kunnen overal voorkomen, ook binnen een school of schoolbestuur. Situaties van ongewenst gedrag kunnen variëren van communicatieproblemen, pesten, agressie, discriminatie, intimidatie en seksuele intimidatie tot ernstige klachten of vermoedens van zedendelicten, zoals verkrachting, ontucht of grooming door een medewerker jegens een minderjarige leerling.

Sinds 2016 ben ik als onafhankelijk extern vertrouwenspersoon verbonden aan Stichting CSO. Hiermee biedt CSO een laagdrempelige en vertrouwelijke opvang voor (ouders van) leerlingen en medewerkers in geval van ongewenste omgangsvormen of integriteitskwesaties. Mijn hoofdtaken bestaan uit:

- Opvang: Het bieden van een luisterend oor en een veilige omgeving.
- Ondersteuning: Het opbouwen van een vertrouwensrelatie en het helpen definiëren van de klacht of zorg.
- Begeleiding: Samen met betrokkenen onderzoeken welke stappen mogelijk zijn.
- Signaalfunctie: Het signaleren van structurele of terugkerende problemen binnen de organisatie en deze bespreekbaar maken bij het bestuur.

Daarnaast bied ik ondersteuning aan de interne schoolcontactpersonen. Zij kunnen mij altijd benaderen om te sparren over vraagstukken of uitdagingen binnen hun rol. Wanneer er trends of opvallende zaken worden gesignaleerd, doe ik als extern vertrouwenspersoon aanbevelingen aan het bestuur om de sociale veiligheid verder te verbeteren.

Activiteiten 2024

- Als extern vertrouwenspersoon ben ik in 2024 tweemaal betrokken geweest bij een klacht of uiting van zorg. De manier van communiceren maakten in beide gevallen deel uit van de klacht.
- Ik heb een nascholingsbijeenkomst gegeven voor de interne vertrouwenspersonen. Deze is positief ontvangen en heeft bijgedragen aan de verdere ontwikkeling van deze met taak belaste medewerkers

9 Financieel beleid

9.1 Financiële positie op balansdatum

Activa	31-12-2024	31-12-2023	Passiva	31-12-2024	31-12-2023
Materiële vaste activa	€ 1.393.197	€ 1.307.228	Eigen vermogen	€ 3.521.188	€ 3.435.694
Financiële vaste activa	€ 736.718	€ 1.221.592	Voorzieningen	€ 314.901	€ 851.489
Vorderingen	€ 213.494	€ 231.525	Kortlopende schulden	€ 1.514.884	€ 1.395.791
Kortlopende effecten	€ 502.175	€ 504.486			
Liquide middelen	€ 2.505.389	€ 2.418.143			
Totaal activa	€ 5.350.973	€ 5.682.974		€ 5.350.973	€ 5.682.974

Toelichting op de balans:

Activa

materiële vaste activa

In 2024 is € 336.000 geïnvesteerd in materiële vaste activa. Het grootste deel hiervan had betrekking op nieuw meubilair, namelijk € 163.000. Zowel de Boog, de Zonnehoeck als het bestuur en autisme-steunpunt hebben geïnvesteerd in meubilair. Net zoals de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in ICT-middelen, in totaal € 104.000. Vanaf 2024 wordt ook het groot onderhoud geactiveerd. In 2024 ging het om € 68.000. Dit betrof met name installaties en grondwerk betreffende het schoolplein van het VSO.

In 2024 heeft een inventarisatie van de aanwezige materiële vaste activa plaatsgevonden. Op basis daarvan is € 410.000 aan materiële vaste activa gedesinvesteerd. Dit had nog een boekwaarde van € 9.000. De totale afschrijvingslasten bedroegen € 223.000. De boekwaarde van de materiële vaste activa is met € 86.000 toegenomen.

financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit obligaties bij diverse banken en staatsobligaties. In 2024 hebben geen aankopen en verkopen plaatsgevonden. Van de obligaties is € 502.000 overgeboekt naar de kortlopende effecten. Deze zullen namelijk in 2025 worden afgelost.

De waarde van de obligaties is met € 17.000 gestegen. De opgenomen boekwaarde van de obligaties is lager dan de nominale waarde. Indien de obligaties tot de einddatum worden aangehouden, zal de nominale waarde worden ontvangen en niet de opgenomen lagere geamortiseerde boekwaarde. Het is de intentie om de obligaties tot de einddatum aan te houden.

vorderingen

De vorderingen zijn in totaal € 18.000 lager dan eind 2023. Met name de vorderingen op de gemeente, op het Jeugdeducatiefonds, het UWV en het samenwerkingsverband zijn lager.

De vooruitbetaalde bedragen zijn wel hoger dan op 31 december 2023.

Aan de vorderingen zijn geen risico's verbonden, waardoor geen voorziening wegens mogelijke oninbaarheid is opgenomen.

kortlopende effecten

In 2024 zijn obligaties met een boekwaarde van € 504.000 afgelost. Zoals bij de financiële vaste activa is aangegeven zullen in 2025 obligaties met een boekwaarde van € 502.000 worden afgelost. Deze zijn daarom overgeboekt van de financiële vaste activa naar de kortlopende effecten.

liquide middelen

De omvang van de liquide middelen is, ondanks het negatieve resultaat, in 2024 met € 87.000 toegenomen. Dit komt met name door de aflossing van de obligaties. Ook de hogere kortlopende schulden hadden een positief effect op de ontwikkeling van de liquide middelen. Deze hogere kortlopende schulden hadden geen invloed op het resultaat.

In het kasstroomoverzicht wordt nader ingegaan op de ontwikkeling van de liquide middelen.

Passiva:

eigen vermogen

Het negatieve resultaat van € 455.000 is onttrokken aan het eigen vermogen. Bij de resultaatverdeling is dit bedrag aan de algemene publieke reserve onttrokken.

Per 1 januari 2024 is het saldo van de voorziening groot onderhoud via een stelselwijziging aan het eigen vermogen toegevoegd. Hierdoor is het eigen vermogen met € 540.000 toegenomen. In totaal bedraagt het eigen vermogen op 31 december 2024 € 3.521.000.

In 2024 heeft een risicoanalyse plaatsgevonden. Op basis van de risicoanalyse is bepaald dat het minimaal benodigde eigen vermogen € 1.800.000 bedraagt. Dit bedrag is vanuit de algemene reserve overgeheveld naar de nieuwe bestemmingsreserve Risicobuffer.

voorzieningen

Zoals bij het eigen vermogen is aangegeven, is de voorziening groot onderhoud op 1 januari 2024 via een stelselwijziging overgeheveld naar het eigen vermogen. De voorziening was bedoeld ter dekking en egalisatie van de lasten van het groot onderhoud. Op basis van de gewijzigde regelgeving, is een voorziening op basis van de egalisatiemethode niet meer toegestaan. Een eventuele voorziening moet op basis van de componentenmethode worden gevormd, waarbij een deel van het groot onderhoud sowieso moet worden geactiveerd. De stichting heeft ervoor gekozen al het groot onderhoud boven de activeringsgrens te activeren.

Hierdoor heeft de stichting op 31 december 2024 alleen nog personele voorzieningen:

- voorziening levensfasebewust personeelsbeleid
Deze is bedoeld ter dekking van de salarislaster bij de opname van gespaarde uren duurzame inzetbaarheid. In 2024 is € 10.000 aan de voorziening toegevoegd. De voorziening bedraagt op 31 december 2024 € 92.000.
- jubileumvoorziening
Deze voorziening is bedoeld ter dekking van de gratificaties bij een 25- of 40-jarig dienstverband. In 2024 is € 16.000 aan jubileumgratificaties betaald. Dit bedrag is aan de voorziening onttrokken. De voorziening was hoog genoeg om de toekomstige jubileumgratificaties te dekken. Hierdoor kon € 7.000 uit de voorziening vrijvallen. De voorziening bedraagt op 31 december 2024 € 179.000.
- voorziening langdurig zieken
De stichting is eigen risicodragend voor ziektevervanging. Hierdoor moest in 2023 een voorziening worden getroffen voor de loonkosten van de medewerkers die naar verwachting niet zouden terugkeren, maar zouden worden ontslagen na twee jaar ziekte. In 2024 is € 28.000

uit de voorziening onttrokken. Er is € 45.000 aan de voorziening toegevoegd ter dekking van de loonkosten van de langdurig zieke medewerkers waarvan op 31 december 2024 de verwachting was dat ze twee jaar ziek zullen blijven.

kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan voor 67% uit salaris gebonden schulden. Dit zijn de af te dragen loonheffing en pensioenpremies over december 2024 en het nog te betalen vakantiegeld over juni t/m december 2024. Deze schulden worden eind januari en eind mei betaald. De salaris gebonden schulden zijn in totaal € 85.000 hoger dan op 31 december 2023. Dit is veroorzaakt door een hogere formatieve inzet en de hogere salarissen en premies. De salaris gebonden schulden bedragen in totaal € 1.014.000.

De kortlopende schulden zijn in totaal € 119.000 hoger dan op 31 december 2023. Dit komt naast de hogere salaris gebonden schulden door hogere overlopende passiva. Deze bestaan voor het grootste deel uit nog te betalen verzekeringspremie over 2024.

De vooruit ontvangen subsidie OCW is lager dan op 31 december 2023. De Zonnehoeft heeft de subsidie voor de verbetering van de basisvaardigheden volledig ingezet. Op 31 december 2024 bestaan de vooruit ontvangen subsidies van het OCW uit de subsidie voor de verbetering van de basisvaardigheden bij de Prinsenhof, voor subsidies voor opleidingskosten, o.a. lerarenbeurs bij de Zonnehoeft en voor reiskosten voor stages bij de Boog.

9.2 Analyse resultaat

De begroting van 2024 liet een negatief resultaat zien van € 745.000. Er is een resultaat van € 455.000 negatief gerealiseerd. Het resultaat is dus € 290.000 minder negatief dan begroot. Het minder negatieve resultaat komt met name doordat de personele lasten veel minder zijn gestegen dan de rijksbijdragen. De formatieve inzet was lager dan begroot.

	Realisatie 2024	Begroting 2024	Verschil	Realisatie 2023	Verschil
Baten					
Rijksbijdragen OCenW	12.709.634	12.318.414	391.220	11.629.738	1.079.896
Overige overheidsbijdragen	113.979	77.000	36.979	94.417	19.562
Overige baten	335.018	313.500	21.518	471.693	-136.675
Totaal baten	13.158.631	12.708.914	449.717	12.195.848	962.783
Lasten					
Personele lasten	11.307.061	11.384.704	77.643	10.268.240	-1.038.821
Afschrijvingen	223.145	235.413	12.268	203.513	-19.632
Huisvestingslasten	649.204	693.800	44.596	839.108	189.904
Overige lasten	1.470.639	1.149.000	-321.639	1.311.262	-159.377
Totaal lasten	13.650.049	13.462.917	-187.132	12.622.123	-1.027.926
Saldo baten en lasten	-491.418	-754.003	262.585	-426.275	-65.143
Financiële baten en lasten					
Financiële baten	36.940	9.000	27.940	51.685	-14.745
Financiële lasten	400	400	-	400	-
Totaal financiële baten en lasten	36.540	8.600	27.940	51.285	-14.745
Totaal resultaat	-454.878	-745.403	290.525	-374.990	-79.888

Toelichting op de staat van baten en lasten:

rijksbijdragen OCenW

De rijksbijdragen bestaan uit de reguliere en de overige subsidies van het ministerie van OCenW en de vergoeding van het samenwerkingsverband. Deze waren in totaal € 391.000 hoger dan begroot.

- In de begroting was rekening gehouden met een verhoging van de normbedragen voor de reguliere rijksbijdrage met 3,9%. De normbedragen zijn met 5,4% verhoogd. Hierdoor was de reguliere rijksbijdrage € 252.000 hoger dan begroot.
- De overige subsidies waren € 85.000 hoger dan begroot. Bij het opstellen van de begroting was niet bekend dat de Boog de subsidie voor de onderwijskansen zou ontvangen. Deze subsidie bedroeg € 60.000. De meeste andere aanvullende rijksbijdragen waren hoger dan begroot.
- De vergoeding van het samenwerkingsverband was € 54.000 hoger dan begroot. Dit komt voor € 44.000 door arrangementsbekostiging voor leerlingen van het KoningsCollege. Daarnaast zijn enkele kleinere aanvullende vergoedingen ontvangen.

De rijksbijdragen waren € 1.080.000 hoger dan in 2023.

- De reguliere rijksbijdragen waren € 1.203.000 hoger dan in 2023. In 2023 werd voor 501 leerlingen bekostiging ontvangen. In 2024 was dat voor 520 leerlingen. Daarnaast zijn de normbedragen met 5% verhoogd.
- De overige subsidies waren € 223.000 lager dan in 2023. In 2023 werd de eerste zeven maanden nog NPO-subsidie ontvangen van in totaal € 361.000. In 2024 werd deze subsidie niet meer ontvangen. Het verschil tussen 2023 en 2024 is lager dan € 361.000 door de ontvangst van de subsidie voor ernstig meervoudig beperkte leerlingen door de Zonnehoek en de subsidie onderwijskansen door de Boog.
- De vergoeding van het samenwerkingsverband was € 100.000 hoger dan in 2023 door de ontvangst van vangnetbekostiging door de Prinsenhof en arrangementsbekostiging door het KoningsCollege.

overige overheidsbijdragen

In de begroting was uitgegaan van de ontvangst van de vaste gemeentelijke subsidie voor de gymzaal en de parkeergarage. Daarnaast was rekening gehouden met de ontvangst van ESF-subsidie. Deze vergoedingen waren allemaal hoger dan begroot. Daarnaast zijn enkele kleinere vergoedingen ontvangen voor o.a. stagebegeleiding en bijdragen aan de inrichting van het schoolplein. In totaal waren de gemeentelijke vergoedingen € 37.000 hoger dan begroot.

De vergoedingen waren € 20.000 hoger dan in 2023 met name door de vergoeding voor het schoolplein. De meeste andere subsidies waren beperkt hoger dan in 2023.

overige baten

De overige baten waren € 21.000 hoger dan begroot. In de begroting was bij de overige baten rekening gehouden met verhuurbaten, een externe bijdrage voor het KoningsCollege, een vergoeding voor de schoollunch en de vergoeding voor de combinatiefunctionaris.

De externe bijdrage voor het KoningsCollege is ontvangen van het samenwerkingsverband en is daarom opgenomen bij de rijksbijdragen en niet bij de overige baten. Dat de overige baten ondanks dat toch hoger waren dan begroot, komt door de vergoeding voor de schoollunch. Deze was te laag begroot en vanaf de zomervakantie ontvangt naast de Zonnehoek ook de Prinsenhof deze vergoeding. Er wordt geen ouderbijdrage meer geïnd. In 2024 is de in eerdere jaren ontvangen, maar nog niet ingezet ouderbijdrage, in overleg met de ouderraden ten gunste van de exploitatie gebracht. Bij de Zonnehoek is het bedrag besteed ter dekking van een deel van de lasten van het jubileum.

De overige baten waren € 137.000 lager dan in 2023. In dat jaar ontving de Prinsenhof een uitkering van de ziekteverzuimverzekering en de Zonnehoek ontving de subsidie voor de ernstig meervoudig beperkte leerlingen via een herverdeling tussen alle SO/VSO-scholen. In 2024 is deze subsidie rechtstreeks van het ministerie ontvangen en opgenomen bij de rijksbijdragen. De subsidie voor de schoollunch was in 2024 veel hoger dan in 2023 doordat ook de Prinsenhof deze subsidie ontving en doordat de Zonnehoek deze subsidie het hele jaar ontving. In 2023 was het maar een deel van het jaar.

personele lasten

De personele lasten bestaan uit de loonkosten en de overige personele lasten. Deze waren samen € 78.000 lager dan begroot en € 1.039.000 hoger dan in 2023.

In de begroting was uitgegaan van een gemiddelde formatieve inzet van 122,7 fte incl. vervanging. De werkelijke gemiddelde formatieve inzet bedroeg 121,1 fte. Door de lagere formatieve inzet waren de loonkosten € 162.000 lager dan begroot. Voor een deel van de formatieve inzet werd een niet begrote uitkering van het UWV ontvangen van in totaal € 75.000.

De overige personele lasten waren € 159.000 hoger dan begroot. In de begroting was uitgegaan van per saldo een onttrekking van € 38.000 uit de personele voorzieningen. In totaal moest € 20.000 worden toegevoegd wat zorgde voor € 58.000 hogere dan begrote lasten. De lasten van het personeel niet in loondienst waren eveneens hoger dan begroot door de inleen van een gymleerkracht en door de inkoop van meer externe cursussen voor de leerlingen van met name de Boog. Ook zijn meer vrijwilligersvergoedingen betaald aan de stagiaires.

In 2023 was de gemiddelde formatieve inzet 116,8 fte. Door het hogere leerlingenaantal moesten in 2024 meer groepen worden gevormd, waardoor de gemiddelde formatieve inzet in 2024 in totaal 4,3 fte hoger was. De totale loonkosten waren € 867.000 hoger dan in 2023. Dit komt naast de hogere formatieve inzet door de salarisverhogingen conform de cao. De salarisverhoging van 2023 had in 2023 maar zes maanden invloed op de lasten, in 2024 was dat het hele jaar. Ook in 2024 zijn de salarissen weer verhoogd.

In 2024 is € 18.000 minder aan uitkeringen ontvangen van het UWV dan in 2023.

De overige personele lasten waren € 154.000 hoger dan in 2023. Dit komt voor € 81.000 door verzekeringslasten. Deze lasten waren in 2023 nog als premie opgenomen in de loonkosten. Ook de lasten van het personeel niet in loondienst waren hoger door de gymleerkracht en de externe cursussen. Daarnaast waren er diverse kleinere verschillen.

afschrijvingen

In de begroting was uitgegaan van € 556.000 aan investeringen. Er is € 336.000 geïnvesteerd. Een deel van de investeringen is uitgesteld naar begin 2025. Door de lagere investeringen waren de afschrijvingslasten € 12.000 lager dan begroot.

De lasten waren € 20.000 hoger dan in 2023. Dit is veroorzaakt door de uitbreidingsinvesteringen van 2023 en 2024. Op de investeringen van 2023 was in 2023 maar een deel van het jaar afgeschreven, in 2024 was dat het hele jaar.

huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten waren € 45.000 lager dan begroot. In de begroting was rekening gehouden met extra overige huisvestingslasten voor extra huisvesting van de Zonnehoek. Vanaf de zomervakantie is een nieuwe locatie in gebruik genomen. Hier is ook het KoningsCollege in gehuisvest. De extra lasten van deze nieuwe locatie waren lager dan begroot. Ook de energielasten

waren lager dan begroot. De verwachte stijging van de energielasten is niet gerealiseerd. De schoonmaaklasten waren hoger dan begroot door de extra locatie en door de inflatie. De lasten waren € 190.000 lager dan in 2023. Dit komt door het vervallen van de toevoeging aan de onderhoudsvoorziening van € 193.000. Ook de lasten van het dagelijks onderhoud waren lager dan in 2023. De schoonmaaklasten waren hoger door de extra locatie en de inflatie.

overige lasten

De overige lasten bestaan uit administratie en beheerlasten, uit de lasten inventaris en apparatuur, uit de lasten leer- en hulpmiddelen en de overige lasten.

De lasten waren € 322.000 hoger dan begroot. Met name de administratielasten en de overige lasten waren hoger. De hogere administratielasten zijn met name veroorzaakt door hogere lasten van bestuur- en managementondersteuning, o.a. door het niet begrote opstellen van een nieuwe risico-analyse. De hogere overige lasten zijn voor het grootste deel veroorzaakt door de hogere lasten van de schoollunch. Hier stonden ook hogere baten tegenover. Daarnaast was er sprake van niet begroot boekverlies. De lasten van het inventaris en de apparatuur waar niet op wordt afgeschreven waren ook hoger, o.a. door het betrekken van een extra locatie. Ook de lasten van de leermiddelen waren hoger o.a. door de inzet van de subsidie voor de verbetering van de basisvaardigheden.

De lasten waren € 159.000 hoger dan in 2023. Ook in vergelijking met 2023 waren met name de administratielasten hoger door de hogere lasten van de bestuur- en managementondersteuning. De lasten van de schoollunch waren eveneens hoger. Door het hogere leerlingenaantal en het betrekken van de extra locatie waren de andere lasten ook hoger dan begroot.

financiële baten en lasten

De rentebaten waren door de gestegen rente hoger dan begroot. De rente was voorzichtig ingeschat. In de begroting was geen rekening gehouden met de waardeinstijging van de obligaties. Hierdoor was het saldo van de financiële baten en lasten € 28.000 positiever dan begroot. In 2023 was de waardeinstijging hoger dan in 2024, waardoor het saldo van de financiële baten en lasten in 2024 € 15.000 lager was dan in 2023.

9.4 Investerings- en financieringsbeleid

Het beleid van de stichting is gericht op het zoveel mogelijk met eigen middelen financieren van de investeringen waarvoor geen investeringssubsidie wordt ontvangen. Het uitgangspunt is dat geen vreemd vermogen wordt aangetrokken voor het doen van investeringen. De investeringen van 2024 zijn dan ook met eigen middelen gefinancierd.

De toekomstige omvang van de liquide middelen is te zien in de toekomstbalans in de continuïteitsparagraaf. Hierbij is rekening gehouden met de geplande investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen. Uit de meerjarenbalans blijkt dat de omvang van de liquide middelen de komende jaren meer dan voldoende zal zijn om de lasten, de investeringen en de onttrekkingen uit de voorzieningen met eigen middelen te betalen. Er is derhalve geen noodzaak voor het aantrekken van vreemd vermogen.

9.5 Treasuryverslag

De stichting heeft 2016 een nieuw statuut opgesteld en vastgesteld dat voldoet aan de nieuwe Regeling beleggen, belenen en derivaten. In 2024 is conform het statuut gehandeld. In 2024 is een deel van de waardepapieren afgelost. Er zijn geen nieuwe geen waardepapieren gekocht Er hebben geen andere bijzondere treasury-activiteiten plaatsgevonden.

De financiële vaste bestaan uit:

<i>Omschrijving</i>	<i>coupon datum</i>	<i>nominale waarde</i>	<i>aankoop waarde</i>	<i>boek waarde</i>
1,25% EIB 14/26	13-nov	250.000	267.750	249.420
0,25 BNG 15/25	5 mei	500.000	495.830	502.175
0,625 NWB 17/27	18-jan	500.000	500.400	487.298
		1.250.000	1.263.980	1.238.893

10 Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen voor de stichting. Hiermee wordt een beeld gegeven van de continuïteit van de stichting.

Er is geen sprake van majeure investeringen of van volledige doorcentralisatie van de huisvesting. De opgenomen vooruitblik heeft derhalve betrekking op de voorgeschreven drie jaar.

10.1 Kengetallen

	Werkelijk		Prognose		
	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal leerlingen 1 februari / 1 oktober					
Prinsenhof	102	112	110	115	115
Zonnehoeke	243	261	288	305	324
Boog	175	171	168	170	170
Totaal	520	544	566	590	609
Personele bezetting in fte op 31 december					
Bestuur / Management	5,20	5,30	5,30	5,30	5,30
Personeel primair proces	67,81	64,94	67,88	69,54	73,34
Ondersteunend personeel	46,38	50,55	52,08	54,07	55,15
Totaal personele bezetting	119,39	120,79	125,26	128,91	133,79
Aantal leerlingen / totaal personeel	4,36	4,50	4,52	4,58	4,55
Aantal leerlingen / personeel primair proces	7,67	8,38	8,34	8,48	8,30

Toelichting op de kengetallen:

De leerlingprognose is opgesteld op basis van:

- instroomervaring
- demografische ontwikkeling

Het aantal leerlingen is een aantal jaren door de invoering van het Passend Onderwijs gedaald. De afgelopen jaren neemt het aantal leerlingen bij de Prinsenhof en de Zonnehoeke weer toe. Dit komt onder andere doordat is gestart met Kompas-klassen. De leerlingen van het KoningsCollege staan ingeschreven bij de Zonnehoeke wat zorgt voor een extra stijging.

Voor de komende jaren wordt een verdere stijging van de leerlingaantallen verwacht.

Bij de Boog wordt voor de komende jaren een daling van het leerlingenaantal verwacht. Dit wordt veroorzaakt door grote uitstroom en de beperkingen van het gebouw.

Onder invloed van het hogere leerlingenaantal is de formatieve inzet in de afgelopen jaren gestegen. De stijging is versterkt door de inzet van aanvullende subsidies. Daarnaast is in de reguliere formatie al ruimte voor vervangingen opgenomen, zodat daar niet steeds nieuwe medewerkers voor moeten worden gezocht. De stijging van de formatieve inzet in 2024 was relatief beperkt. Gezien het hoge begrote tekort voor 2024 is geprobeerd de uitbreiding van de formatieve inzet te beperken. Dit is met name gedaan door bij natuurlijk verloop van medewerkers zonder lesgebonden taken, deze taken niet volledig te opnieuw in te vullen. Daarnaast is de subsidie voor de verbetering van de basisvaardigheden bij de Zonnehoeke afgelopen, waardoor de formatieve inzet op basis van deze subsidie is komen te vervallen.

10.2 Balans

	Werkelijk		Prognose		
	2023	2024	2025	2026	2027
Activa					
Materiële vaste activa	€ 1.307.228	€ 1.393.197	€ 1.687.202	€ 1.773.565	€ 1.645.165
Financiële vaste activa	€ 1.221.592	€ 736.718	€ 487.298	€ -	€ -
Totaal vaste activa	€ 2.528.820	€ 2.129.915	€ 2.174.500	€ 1.773.565	€ 1.645.165
Vorderingen	€ 231.525	€ 213.494	€ 215.000	€ 215.000	€ 215.000
Kortlopende effecten	€ 504.486	€ 502.175	€ 249.420	€ 487.298	€ -
Liquide middelen	€ 2.418.143	€ 2.505.389	€ 2.064.521	€ 2.171.660	€ 2.802.406
Totaal vlottende activa	€ 3.154.154	€ 3.221.058	€ 2.528.941	€ 2.873.958	€ 3.017.406
Totaal Activa	€ 5.682.974	€ 5.350.973	€ 4.703.441	€ 4.647.523	€ 4.662.571
Passiva					
Algemene reserve	€ 3.435.694	€ 1.721.188	€ 1.270.328	€ 1.214.410	€ 1.229.458
Bestemmingsreserves	€ -	€ 1.800.000	€ 1.800.000	€ 1.800.000	€ 1.800.000
Totaal eigen vermogen	€ 3.435.694	€ 3.521.188	€ 3.070.328	€ 3.014.410	€ 3.029.458
Voorzieningen	€ 851.489	€ 314.901	€ 233.113	€ 233.113	€ 233.113
Kortlopende schulden	€ 1.395.791	€ 1.514.884	€ 1.400.000	€ 1.400.000	€ 1.400.000
Totaal passiva	€ 5.682.974	€ 5.350.973	€ 4.703.441	€ 4.647.523	€ 4.662.571

Toelichting op de balans:

De omvang van de balans zal met name in 2025 afnemen door het verwachte negatieve exploitatie-resultaat en de onttrekkingen uit de voorzieningen. Het negatieve resultaat is het gevolg van de groei van het leerlingenaantal. Het bekostigingsstelsel zorgt ervoor dat meer dan een jaar voor minder leerlingen bekostiging wordt ontvangen dan er daadwerkelijk op school onderwijs volgen. Dat zal ook in 2026 en 2027 ook het geval zijn, maar dan is het de bedoeling om het verschil in bekostiging binnen de exploitatie op te vangen.

In de meerjarenbegroting is voor 2025 uitgegaan van € 550.000 aan investeringen waarvan € 216.000 in meubilair. Dit zijn investeringen die voor 2024 waren gepland, maar zijn uitgesteld naar 2025. De boekwaarde van de materiële vaste activa zal door deze investeringen sterk toenemen. Dit zal ook in 2026 het geval zijn. Voor 2027 zijn lagere investeringen begroot. De boekwaarde van de materiële vaste activa zal dan weer dalen.

In de begroting is rekening gehouden met investeringen in het groot onderhoud. Deze investeringen zijn gebaseerd op de meerjaren onderhoudsplannen.

De financiële vaste activa zullen worden aangehouden tot de einddatum. In 2025 zal een deel van de obligaties worden afgelost. Dit bedrag is in 2024 overgeboekt naar de kortlopende effecten. De obligaties die in 2026 worden afgelost worden in 2025 overgeboekt naar de kortlopende effecten. In 2026 worden de laatste obligaties overgeboekt naar de kortlopende effecten.

De hoogte van de vorderingen is lastig te voorspellen. De balans is een momentopname. De hoogte van de vorderingen op dat moment is sterk afhankelijk van wanneer de subsidies en andere vergoedingen worden ontvangen. Op 31 december 2024 zijn er geen bijzondere vorderingen. Voor de komende jaren mag een vergelijkbaar saldo aan vorderingen op 31 december 2024 worden verwacht.

De obligaties zullen de komende jaren worden afgelost. Een jaar voor de aflossing worden ze overgeboekt naar de kortlopende effecten. In 2027 vindt de laatste aflossing van de obligaties plaats.

De wijziging van de omvang van de liquide middelen wordt bepaald door de mutaties bij de andere balansposten. Met name het verwachte negatieve resultaat en hoge investeringen zullen zorgen voor een sterke daling van de omvang van de liquide middelen in 2025. De daling wordt deels gecompenseerd door de aflossing van de obligaties. De jaren daarna zal de omvang weer toenemen met name door de aflossing van de obligaties.

De omvang blijft voldoende om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen.

De begrote resultaten zijn met het eigen vermogen verrekend. Het volledige resultaat is met de algemene reserve verrekend. Het is de bedoeling dat de bestemmingsreserve risicobuffer de huidige omvang van € 1,8 miljoen blijft houden.

De omvang van de voorzieningen zal in 2025 dalen. Het saldo van de voorziening langdurig zieken zal in 2025 volledig worden gebruikt. Er is geen rekening gehouden met het mogelijk moeten vormen van een nieuwe voorziening. Een deel van de voorziening voor het levensfasebewust personeelsbeleid zal in 2025 ook worden ingezet.

In de toekomstbalans is geen rekening gehouden met andere wijzigingen bij de voorzieningen. Deze wijzigingen worden sterk beïnvloed door mutaties in het personeelsbestand. Deze mutaties op medewerkersniveau zijn momenteel nog niet in te schatten.

De hoogte van de kortlopende schulden is, net zoals de hoogte van de vorderingen, lastig te voorspellen. Deze hoogte is sterk afhankelijk van het moment waarop de facturen worden ontvangen. Op 31 december is er een hoog bedrag aan vooruit ontvangen subsidie. Deze subsidie zal in 2025 worden ingezet. De andere schulden zijn gelijk gehouden aan het niveau op 31 december 2024.

10.3 Staat van baten en lasten

	Werkelijk		Prognose		
	2023	2024	2025	2026	2027
Baten					
Rijksbijdragen	€ 11.629.738	€ 12.709.634	€ 13.470.914	€ 14.120.282	€ 14.659.919
Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 94.417	€ 113.979	€ 90.000	€ 80.000	€ 80.000
Overige baten	€ 471.693	€ 335.018	€ 276.000	€ 276.000	€ 148.000
Totaal baten	€ 12.195.848	€ 13.158.631	€ 13.836.914	€ 14.476.282	€ 14.887.919
Lasten					
Personeelslasten	€ 10.268.240	€ 11.307.061	€ 11.910.079	€ 12.217.863	€ 12.668.771
Afschrijvingen	€ 203.513	€ 223.145	€ 255.995	€ 275.637	€ 273.400
Huisvestingslasten	€ 839.108	€ 649.204	€ 713.050	€ 713.050	€ 713.050
Overige lasten	€ 1.311.262	€ 1.470.639	€ 1.417.250	€ 1.334.250	€ 1.226.250
Totaal lasten	€ 12.622.123	€ 13.650.049	€ 14.296.374	€ 14.540.800	€ 14.881.471
Saldo baten en lasten	€ -426.275	€ -491.418	€ -459.460	€ -64.518	€ 6.448
Financiële baten	€ 51.685	€ 36.940	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
Financiële lasten	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400	€ 400
Saldo financiële baten en lasten	€ 51.285	€ 36.540	€ 8.600	€ 8.600	€ 8.600
Totaal Resultaat	€ -374.990	€ -454.878	€ -450.860	€ -55.918	€ 15.048

Onderstaande toelichting op de meerjarenbegroting is een cijfermatige toelichting. Voor de inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar het algemeen deel van het bestuursverslag. De meerjarenbegroting 2025-2029 is vastgesteld door de bestuurder na goedkeuring door de Raad van Toezicht. De afgelopen jaren zijn hoge negatieve resultaten gerealiseerd. Dit komt met name door de

groei van het leerlingenaantal. Door de bekostigingssystematiek voor met name de Prinsenhof en de Zonnehoek wordt ieder jaar voor minder leerlingen bekostiging ontvangen dan waaraan in dat jaar les wordt gegeven. Er is sinds de vereenvoudiging van de bekostiging voor het speciaal onderwijs geen regeling meer voor de compensatie van groei van het leerlingenaantal.

Toelichting op de staat van baten en lasten:

De rijksbijdragen zijn gebaseerd op de leerlingaantal zoals opgenomen bij de kengetallen en de normbedragen van november 2024. Er is op advies van de PO-raad en de VO-raad rekening gehouden met een verhoging van de normbedragen met 3,1%. In de in 2024 afgesloten cao is dit percentage al weggegeven als salarisverhoging.

Bij de Prinsenhof is rekening gehouden met de vrijval van de subsidie basisvaardigheden rekenen en taal in 2025. Er is rekening gehouden met € 200.000 aan arrangementsbekostiging voor het KoningsCollege per jaar.

De rijksbijdragen zullen de komende jaren zeer sterk stijgen door de groei van het leerlingenaantal.

Bij de overige overheidsbijdragen zijn de komende jaren de vaste vergoedingen ontvangen, zoals de vergoeding voor de gymzaal en de parkeergarage en de ESF-subsidie. Voor 2025 is rekening gehouden met de vrijval van de in 2024 ontvangen NPO-subsidie.

De overige baten bestaan uit de verhuurbaten, diverse projectsubsidies en incidentele baten. Vooral de projectsubsidies en incidentele baten zijn zeer lastig te begroten. Meestal wordt pas gedurende het jaar bekend of een vergoeding wordt ontvangen. Voor 2025 en 2026 is uitgegaan van de ontvangst van aanvullende bekostiging voor de schoollunch. Op basis van de huidige gegevens wordt verwacht dat deze vergoeding in 2027 komt te vervallen.

De personele lasten zijn gebaseerd op de bij de kengetallen opgenomen formatieve inzet. Deze lasten zullen sterk stijgen door de jaarlijkse toename van de formatieve inzet. In de begroting is ook rekening gehouden met de jaarlijkse salarisverhoging voor de medewerkers die nog kunnen groeien in de salarisschaal.

De overige personele lasten zijn grotendeels gebaseerd op de historische gegevens. Voor alle jaren is een nascholingsbudget opgenomen van meer dan € 1.000 per fte. Nascholing wordt als zeer belangrijk gezien binnen de stichting.

De afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de in de administratie aanwezige materiële vaste activa en zijn verhoogd met de afschrijvingslasten van de geplande investeringen. De lasten zullen stijgen door de hoge investeringen van 2024 en 2025. In de jaren daarna zal minder worden geïnvesteerd en zal niet alle materiële vaste activa direct worden vervangen. Vanaf 2027 mag een lichte daling van de lasten worden verwacht.

De huisvestingslasten zijn voor het grootste deel gebaseerd op de historische lasten. Vanaf augustus 2024 wordt gebruik gemaakt van een extra locatie. In 2024 bracht deze locatie maar een deel van het jaar extra lasten met zich mee. In 2025 zal dat het hele jaar zijn. Hierdoor zullen de lasten de komende jaren hoger zijn dan in 2024.

Er wordt de eerste paar jaar geen wijziging in de huisvestingssituatie verwacht.

De overige instellingslasten zijn grotendeels gebaseerd op de historische lasten. Desondanks zijn ze lager begroot dan de realisatie van 2024. In 2024 waren de lasten voor bestuur- en management-ondersteuning extra hoog door extra projecten. De verwachting is dat deze lasten de komende jaren zullen dalen. Daarnaast waren er in 2024 extra lasten door het betrekken van de nieuwe locatie. In 2024 is er sprake van extra lasten door de inzet van de subsidie voor de verbetering van de

basisvaardigheden door de Prinsenhof. Voor 2025 en 2026 is rekening gehouden met de lasten van de schoollunch. Voor 2027 zijn deze lasten niet meer begroot.

De financiële baten bestaan voor het grootste deel uit de baten van de financiële vaste activa. Voor de komende jaren is geen rekening gehouden met een mogelijke waardedaling of waardestijging van de obligaties.

10.4 Financiële kengetallen

Bij realisatie van de meerjarenbegroting zullen de financiële kengetallen zich op de volgende wijze ontwikkelen.

Kengetallen	Werkelijk		Prognose		
	2023	2024	2025	2026	2027
Liquiditeit (quick ratio)	2,26	2,13	1,81	2,05	2,16
Liquiditeit (absolute omvang)	€ 2.418.143	€ 2.505.389	€ 2.064.521	€ 2.171.660	€ 2.802.406
Rentabiliteit	-0,03	-0,03	-0,03	0,00	0,00
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	0,75	0,72	0,70	0,70	0,70
Weerstandsvermogen	0,28	0,27	0,22	0,21	0,20
Ratio normatief publiek eigen vermogen	1,77	1,70	1,29	1,21	1,25

De inspectie voor het onderwijs hanteert de volgende signaleringswaarden:

Kengetallen	
Liquiditeit (quick ratio)	risico indien lager dan 1,5
Liquiditeit (absolute omvang)	risico indien lager dan € 100.000
Rentabiliteit	n.v.t.
Solvabiliteit (incl. voorzieningen)	risico indien lager dan 0,3

10.5 Normatief eigen vermogen

De inspectie van het onderwijs heeft in 2020 een rekenmethode ontwikkeld om te bepalen wat een redelijk (publiek) eigen vermogen is om aan te houden. Indien het publieke eigen vermogen hoger is dan het normatief eigen vermogen is er mogelijk sprake van bovenmatig eigen vermogen. In dat geval moet worden onderbouwd waarom een hoger eigen vermogen nodig is, of er moet een bestedingsplan worden opgesteld.

Het normatief eigen vermogen wordt bepaald door:

- aanschafwaarde van de gebouwen (0,5 x aanschafwaarde x 1,27)
- boekwaarde overige materiële vaste activa
- omvangafhankelijke rekenfactor (tussen 5% en 10% van omzet) x totale baten

Uitgaande van de jaarrekening van 2024 bedraagt het normatief vermogen € 2.070.000. Het eigen vermogen publiek bedraagt € 3.521.000. Er zou derhalve mogelijk sprake zijn van € 1.451.000 aan bovenmatig vermogen.

De komende jaren zal de ratio normatief eigen vermogen sterk dalen. Dit komt door het verwachte negatieve resultaat in 2025 en de investeringen in de materiële vaste activa. Deze investeringen zorgen voor een toename van het normatief eigen vermogen. Hierdoor daalt de ratio.

	Werkelijk		Prognose		
	2023	2024	2025	2026	2027
Normatief eigen vermogen	€ 1.939.809	€ 2.069.769	€ 2.379.083	€ 2.486.323	€ 2.432.278
Werkelijke eigen vermogen publiek	€ 3.435.694	€ 3.521.188	€ 3.070.328	€ 3.014.410	€ 3.029.458
Ratio normatief publiek eigen vermogen	1,77	1,70	1,29	1,21	1,25
Mogelijk bovenmatig publiek eigen vermogen	€ 1.495.885	€ 1.451.419	€ 691.245	€ 528.087	€ 597.180

10.6 Overige rapportages

10.6.1 Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

De stichting wil verantwoord financieel beleid voeren, waarmee de financiële middelen worden aangewend om een zo hoog mogelijke kwaliteit van het onderwijs te genereren, zonder dat financiële risico's in de organisatie ontstaan. De interne beheersing van de processen binnen de stichting is primair een verantwoordelijkheid van de bestuurder. Het totale stelsel van functiescheidingen, autorisaties en andere maatregelen en procedures ondersteunt de bestuurder bij het beheersen van de processen. De omvang van de organisatie maakt dat een functiescheiding niet altijd mogelijk is.

Bij de factuurafhandeling is functiescheiding gerealiseerd. De facturen worden digitaal verwerkt. Een administratief medewerker bereidt voor en de directeur keurt de factuur goed. De betaling van de facturen wordt onder een service level agreement verzorgd door een extern administratiekantoor. Dit geldt ook voor de betaling van de salarissen. De personele mutaties worden digitaal via een vastgelegde workflow doorgegeven aan het administratiekantoor.

De meerjarenbegroting wordt in het najaar opgesteld. Bij het opmaken van de meerjarenbegroting worden met de kosten van getroffen beheersingsmaatregelen rekening gehouden. Vanaf 2024 wordt gewerkt met een kaderbrief voor de meerjarenbegroting. In deze kaderbrief zijn de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting opgenomen. In het begrotingsdocument zijn naast de meerjarenbegroting ook opgenomen de investeringsbegroting, de risico-paragraaf, de ontwikkeling van de balansposities en de liquiditeitsbegroting.

Het controlesysteem bestaat uit de rapportages van het administratiekantoor die op afgesproken momenten worden opgeleverd. Met deze rapportages kan worden bepaald of de uitgaven en formatieve inzet conform planning zijn en of bijsturing noodzakelijk is. De rapportages worden besproken in het directieoverleg, met de bestuurder en in de vergadering van de RvT.

Met de inrichting van het interne risicobeheersings- en controlesysteem wordt voorkomen dat er onrechtmatig wordt gehandeld. Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat er een goed beeld is van de financiële situatie.

De stichting heeft geen plannen om het interne risicobeheersings- en controlesysteem te wijzigen.

10.6.2 Risicomanagement en beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In 2024 heeft CSO een nieuwe risico-analyse opgesteld. De vorige risico-analyse was al enkele jaren oud. Gezien de ontwikkelingen de afgelopen jaren zowel binnen CSO, binnen het onderwijsland als betreffende wet- en regelgeving is besloten deze analyse niet te updaten, maar een nieuwe analyse op te stellen.

Onder begeleiding van een extern bureau is een sessie (van 5 uur) met een brede, representatieve delegatie van CSO Apeldoorn gehouden. Deze representatieve delegatie bestond uit:

- De bestuurder;
- Twee leden van de Raad van Toezicht, tevens lid auditcommissie;
- De kwaliteitsmedewerker;
- Een lid van de GMR;
- De vier schooldirecteuren;
- De financieel adviseur van het administratiekantoor

Door een sessie uit te voeren met een brede, representatieve delegatie werd beoogd juistheid en volledigheid van de informatievoorziening te borgen.

Via het doorlopen van een 'kapstok model' zijn de risico's voor CSO Apeldoorn geïdentificeerd en gewaardeerd naar kans en financieel gevolg. Dit 'kapstok model' is tot stand gekomen op basis van uitgevoerde onderzoeken naar het financieel risicoprofiel bij ca. 130 besturen in het onderwijs. Bij het doorlopen van de risico's en de beheersmaatregelen is aangegeven hoe de beheersmaatregelen per risico voor de organisatie werken en is de kans en de financiële impact per risico door de delegatie ingeschat, waarbij:

- Voor het toetsen van de risico's de volgende criteria zijn toegepast (m.u.v. uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering):
 - Onvoorzienbaar
 - Onbeheersbaar

Kun je de impact van een gebeurtenis (financieel gezien) onder controle houden of leidt het tot een schade (in de vorm van een aanspraak op vermogen). Samengevat: (Effecten van) gebeurtenissen waarop je kunt anticiperen, door het bijvoorbeeld op te nemen in de meerjarenbegroting én door tijdig maatregelen te nemen om baten en lasten in evenwicht te houden, vormen zo gedefinieerd dus geen risico. De financiële risico's zijn dus ingeschat op basis van het uitgangspunt van onvoorzienbare en onbeheersbare gebeurtenissen die leiden tot een aanspraak op het vermogen.

- Waar van toepassing is steeds een relatie gelegd met de begrotingsuitgangspunten. Immers, wanneer je in de begroting al rekening houdt met een niveau aan onvoorziene lasten, hoef je voor dat deel geen (extra) risicovermogen aan te houden. Bij de inschatting van de impact van de risico's is daarom (waar van toepassing) een relatie gelegd met de gehanteerde begrotingsuitgangspunten.
- Een zuiver onderscheid is gemaakt tussen oorzaken die kunnen leiden tot een risico-gebeurtenis, de risicogebeurtenis zelf en de impact daarvan. Dit om dubbeltellingen te voorkomen en zicht te krijgen op de relevante beheersmaatregelen.
- Bij de inschatting van kans en gevolg is (waar van toepassing) door de procesbegeleider aangegeven wat bestaand onderzoek aangeeft en hoe de inschatting van collega besturen gemiddeld genomen is.

De in het profiel van CSO opgenomen kans en gevolg inschatting zijn echter volledig gebaseerd op de inschatting van de representatieve delegatie van de organisatie, mede ingegeven door:

- De van toepassing zijnde omgevingsfactoren voor CSO;
- De werking van de beheersmaatregelen voor CSO;
- De ervaringen uit het verleden van CSO;

- De verwachtingen voor de toekomst van CSO.

De analyse heeft het volgende risico-profiel opgeleverd:

Nr	Omschrijving	Kans	Gevolg minimaal	Gevolg maximaal
1	Onvoorzienbare en onbeheersbare fluctuatie in leerlingaantallen	70%	€ 75.000	€ 150.000
2	Financiële gevolgen van beëindiging arbeidsrelatie ter voorkoming van een geschil of om een bestaand geschil op te lossen (o.a. arbeidsconflicten)	50%	€ 25.000	€ 75.000
3	Instabiliteit in bekostiging	0%	€ 0	€ 0
4	Onvolledige indexatie van bekostiging	50%	€ 250.000	€ 400.000
5	Hoger dan begrote kosten voor (ziekte-)vervanging	30%	€ 75.000	€ 150.000
6	Arbeidsmarkt schaarste, hoger dan begrote lasten door het moeilijk kunnen vervullen van vacatureruimte	0%	€ 0	€ 0
7	Restrisico's	30%	€ 75.000	€ 150.000
8	Uitvoeringsrisico's in de bedrijfsvoering (vaste voet)	100%	€ 150.000	€ 250.000
	Totaal		€ 650.000	€ 1.175.000

Voor de verdere uitwerking van de risico's wordt verwezen naar de volledige analyse.

Uit de risico-analyse is gebleken dat een risico-buffer nodig is van maximaal € 1.175.000. Uitgaande van een zekerheid van 90% kan worden uitgegaan van € 793.000.

In deze risico-buffer is geen rekening gehouden met de financiële gevolgen van groei van het leerlingenaantal. Dit is, zoals hiervoor beschreven, bij het opstellen van de analyse niet als risico gezien, omdat het kon worden opgenomen in de meerjarenbegroting. Ondanks dat het te begroten is, is het voor CSO van belang hiervoor een financiële buffer in de vorm van eigen vermogen voor aan te houden. Juist de groei van het leerlingenaantal heeft de afgelopen jaren gezorgd voor negatieve resultaten.

De Raad van Toezicht heeft besloten hier een buffer van € 1,0 miljoen voor aan te houden. Als totale risicobuffer is € 1,8 miljoen vastgesteld. Het eigen vermogen is op basis hiervan gesplitst in een bestemmingsreserve risico-buffer en de algemene reserve.

Om risico's effectief en efficiënt te beheersen moet risicomanagement vervlochten worden met de aansturing van de organisatie en moet het onderdeel zijn van de gehele planning- en controlcyclus. Hiervoor zijn onder andere de volgende afspraken gemaakt:

- Beleidsvoorstellen zullen standaard worden uitgebreid met een risicoparagraaf.
- Het opnemen van een risicoparagraaf in de meerjarenbegroting, tussentijdse rapportages en het jaarverslag.
- Het tussentijds monitoren van (ontstane schades van) risico's met financiële impact en hierover rapporteren in de tussentijdse rapportage.
- Periodieke beoordeling in hoeverre het benodigd buffervermogen in liquide vorm aanwezig is.
- Periodiek (eens in de 3 jaar, afhankelijk van de interne en externe dynamiek van de organisatie) herijken van de risico's met financiële impact.

Jaarrekening 2024

Stichting Christelijk Speciaal Onderwijs Apeldoorn

Balans per 31 december 2024

vergelijkende cijfers 2023 na verwerking resultaatbestemming

		31-12-2024		31-12-2023	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.1	Vaste Activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	1.393.197		1.307.228	
1.1.3	Financiële vaste activa	736.718		1.221.592	
	<i>Totaal vaste activa</i>		2.129.915		2.528.820
1.2	Vlottende Activa				
1.2.2	Vorderingen	213.494		231.525	
1.2.3	Effecten	502.175		504.486	
1.2.4	Liquide middelen	2.505.389		2.418.143	
	<i>Totaal vlottende Activa</i>		3.221.058		3.154.154
	TOTAAL ACTIVA		5.350.973		5.682.974
2	PASSIVA				
2.1	Eigen vermogen	3.521.188		3.435.694	
2.2	Voorzieningen	314.901		851.489	
2.4	Kortlopende schulden	1.514.884		1.395.791	
	TOTAAL PASSIVA		5.350.973		5.682.974

**Staat van baten en lasten 2024
en vergelijkende cijfers 2023**

		2024		Begroting 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
3	Baten						
3.1	Rijksbijdragen OCW	12.709.634		12.318.414		11.629.738	
3.2	Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	113.979		77.000		94.417	
3.5	Overige baten	335.018		313.500		471.693	
	<i>Totaal Baten</i>		<i>13.158.631</i>		<i>12.708.914</i>		<i>12.195.848</i>
4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	11.307.061		11.384.704		10.268.240	
4.2	Afschrijvingen	223.145		235.413		203.513	
4.3	Huisvestingslasten	649.204		693.800		839.108	
4.4	Overige lasten	1.470.639		1.149.000		1.311.262	
	<i>Totaal lasten</i>		<i>13.650.049</i>		<i>13.462.917</i>		<i>12.622.123</i>
	<i>Saldo baten en lasten</i>		<i>-491.418</i>		<i>-754.003</i>		<i>-426.275</i>
6	Financiële baten en lasten						
6.1	Financiële baten	36.940		9.000		51.685	
6.2	Financiële lasten	400		400		400	
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>		<i>36.540</i>		<i>8.600</i>		<i>51.285</i>
	Totaal resultaat		-454.878		-745.403		-374.990

Bestemming van het resultaat

De bestemming van het resultaat is opgenomen na de toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

Kasstroomoverzicht 2024
en vergelijkende cijfers 2023

		2024		2023	
		€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering (saldo baten en lasten)			-491.418		-426.275
<i>Aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat:</i>					
Afschrijvingen	-/- 4.2	223.145		203.513	
Mutaties voorzieningen	2.2	-536.588		72.937	
<i>Totaal van aanpassing voor aansluiting bedrijfsresultaat</i>			-313.443		276.450
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>					
Vorderingen	1.2.2	18.031		-15.485	
Effecten	1.2.3	2.311		-504.486	
Kortlopende schulden	2.4	119.093		179.665	
<i>Totaal van aanpassingen in werkkapitaal</i>			139.435		-340.306
Kasstroom uit bedrijfsoperaties			-665.426		-490.131
Ontvangen interest	6.1.1	24.275		21.373	
Betaalde interest	6.2.1	-400		-400	
Mutaties overige financiële vaste activa	6.1.4 / 6.2.2	12.665		30.312	
			36.540		51.285
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			-628.886		-438.846
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings in materiële vaste activa	1.1.2	-355.838		-408.855	
Desinv. in materiële vaste activa	1.1.2	26.650		-22.018	
Investerings in financiële vaste activa	1.1.3	17.301		-30.312	
Desinvesterings in financiële vaste activa	1.1.3	487.647		504.486	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			175.760		43.301
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Aflossing langlopende schulden	2.3	-		-631	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			-		-631
Kasstroom uit overige balansmutaties					
Overige mutaties		540.372		-	
Totaal kasstroom uit overige balansmutaties			540.372		-
Mutatie liquide middelen			87.246		-396.176
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
		2024		2023	
		€	€	€	€
Stand liquide middelen per 1-1		2.418.143		2.814.319	
Mutatie boekjaar liquide middelen		87.246		-396.176	
Stand liquide middelen per 31-12			2.505.389		2.418.143

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO). Op basis van de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs worden Titel 9 Boek 2 B en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving toegepast (behoudens afwijkingen aanvullingen in de Regeling voor de Jaarverslaggeving Onderwijs). De jaarrekening is opgesteld in gehele euro's.

Activa en passiva, met uitzondering van het eigen vermogen, worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Kernactiviteiten

Het verzorgen van christelijk primair en voortgezet onderwijs.

Stelselwijziging

Stelselwijziging groot onderhoud

In het boekjaar 2024 is een stelselwijziging doorgevoerd voor de verwerking van kosten voor groot onderhoud. Tot en met 2023 werd groot onderhoud verwerkt via een voorziening groot onderhoud. Vanaf boekjaar 2024 wordt groot onderhoud geactiveerd en afgeschreven (componentenmethode). De stelselwijziging is verwerkt in overeenstemming met de overgangsbepalingen zoals opgenomen in RJ 212.807 methode 3: Verwerking op retrospectieve wijze vanaf het huidige boekjaar. Dit betekent dat de onderhoudsvoorziening aan het begin van het boekjaar is vrijgevallen ten gunste van het eigen vermogen. De stelselwijziging heeft een positieve impact op het eigen vermogen van € 540.372.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening zijn tevens andere entiteiten opgenomen die tot de groep behoren. Dit betreft de volgende entiteiten:

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden aangemerkt alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutel-functionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen Balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Investeringssubsidies worden gesaldeerd met de investeringen waarvoor deze subsidies zijn verstrekt.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.
Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
<u>Gebouwen</u>			
Permanent	480	2,50%	5.000
Semi-permanent	240	5,00%	5.000
Noodlokalen	120	10,00%	5.000
Groot onderhoud 6 jaar	72	16,67%	5.000
Groot onderhoud 10 jaar	120	10,00%	5.000
Groot onderhoud 15 jaar	180	6,67%	5.000
Groot onderhoud 20 jaar	240	5,00%	5.000
Groot onderhoud 25 jaar	300	4,00%	5.000
Groot onderhoud 40 jaar	480	2,50%	5.000
Installaties	120-180	6,67 - 10,00 %	1.000
Kantoormeubilair en inventaris	120-240	5,00 - 10,00 %	1.000
Huishoudelijke apparatuur	60	20,00%	1.000
Schoolmeubilair en inventaris	180-240	5,00 - 6,67 %	1.000
Onderwijskundige apparatuur en machines	60	20,00%	1.000
ICT	36-120	10,00 - 25,00 %	1.000
Leermiddelen	96	12,50%	1.000
Vervoermiddelen	48	25,00%	1.000

Financiële vaste activa

Effecten

Obligaties (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd) die behoren tot de categorie gekochte leningen en obligaties en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd dienen te worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas- en banktegoeden met een looptijd korter dan 12 maanden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en bestemmingsreserve(s). De bestemmingsreserve risicobuffer is gevormd om de risico's af te dekken welke zijn opgenomen in de in 2024 opgestelde risico-analyse. Het bedrag uit de risico-analyse is verhoogd met € 1 miljoen in verband met het risico op te lage inkomsten bij leerlinggroei door de t-1 systematiek.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Indien een voorziening gewaardeerd wordt tegen contante waarde wordt gerekend met een rekenrente.

Deze rekenrente wordt als volgt bepaald:

Rekenrente = Wettelijke rente (bron: DNB) -/- Inflatie (bron: CBS).

Bij een negatieve uitkomst van de rekenrente zal deze op nul worden gesteld.

Voor 2024 wordt er gerekend met een rekenrente van 3,80%.

De waarde voor de wettelijke rente vastgesteld is op 7,00%, en de uitgangswaarde voor de inflatie is 3,20%.

Voorziening jubileumuitkeringen

De voorziening jubileumuitkeringen wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Daarnaast wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid

De voorziening levensfasebewust personeelsbeleid wordt opgenomen tegen de contante waarde van de gespaarde uren per einddatum verslagperiode, voor personeelsleden waarbij een opnameplan is overeengekomen. Voor de berekening van de contante waarde van de voorziening wordt gerekend met de rekenrente welke onder het kopje voorzieningen is benoemd. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de opnamekans.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieke werknemers wordt gevormd door de verwachte salariskosten van langdurig zieke werknemers die waarschijnlijk niet meer zullen terugkeren in het arbeidsproces.

Leasing

Operationele leasing

Bij de Stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de Stichting ligt.

Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen Staat van Baten en Lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de Stichting de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies m.b.t. investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De Stichting heeft de toegezegd-pensioenregeling bij het bedrijfstakpensioenfonds in de jaarrekening verwerkt als verplichtingenbenadering.

Voor toegezegde-bijdrageregelingen betaalt de instelling op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfonds en verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft de instelling geen verdere verplichtingen uit hoofde van deze pensioenregelingen.

De premies worden verantwoord als personeelskosten als deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen.

Pensioenregeling

Nederlandse pensioenregelingen:

De instelling heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de CAO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2024 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2024: 111,90%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfonds en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Dividenden

Dividenden te ontvangen van niet op nettovermogenswaarde gewaardeerde deelnemingen en effecten, worden verantwoord zodra de het recht hierop heeft verkregen.

Waardeveranderingen financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde

Waardeveranderingen van de volgende financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten:

- Financiële activa en verplichtingen die onderdeel zijn van de handelsportefeuille;
- Afgeleide financiële instrumenten (derivaten) met een beursgenoteerde onderliggende waarde;
- Gekochte leningen, obligaties (tenzij aangehouden tot einde looptijd) en aangehouden eigen-vermogensinstrumenten die beursgenoteerd zijn.

Waardeverminderingen van financiële instrumenten die op reële waarde gewaardeerd zijn, worden verwerkt in de staat van baten en lasten. Voor gerealiseerde waardevermeerderingen van financiële instrumenten die op reële waarde worden gewaardeerd met verwerking van de waardevermeerderingen rechtstreeks in het eigen vermogen, dient het cumulatieve resultaat dat voorheen in het eigen vermogen was opgenomen, te worden verwerkt in de staat van baten en lasten op het moment dat de desbetreffende effecten niet langer in de balans worden verwerkt.

Grondslagen Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, de liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Operationele activiteiten

Onder de operationele activiteiten is het saldo van de baten en lasten opgenomen welke in het verslagjaar gerealiseerd zijn. Het saldo van de baten en lasten wordt gecorrigeerd met de lasten door afschrijvingen, dotatie en vrijval van voorzieningen. Het saldo van de baten en lasten wordt tevens gecorrigeerd met de fluctuatie van kortlopende vorderingen en schulden gedurende het verslagjaar. Ontvangsten en uitgaven uit rente gedurende het verslagjaar zijn ook opgenomen onder de operationele activiteiten.

Investeringsactiviteiten

Uitgaven en inkomsten welke voortvloeien uit het respectievelijk aankopen en verkopen van duurzame middelen.

Financieringsactiviteiten

Inkomsten en uitgaven welke voortvloeien uit het respectievelijk aangaan of aflossen van leningen.

Prijrisico

De instelling loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De instelling beheerst het marktrisico door onderscheid aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Kredietrisico

De liquide middelen staan uit bij banken die minimaal voldoen aan het treasurybeleid.

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico. Verkoop vindt plaats aan afnemers die voldoen aan de kredietwaardigheidstoets van de instelling. Verkoop vindt plaats op basis van krediettermijnen tussen de 8 en 60 dagen. Voor grote leveringen kan een afwijkende krediettermijn van toepassing zijn. In dat geval worden aanvullende zekerheden gevraagd, waaronder garantiestellingen.

De instelling heeft vorderingen verstrekt aan participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn voor Onderwijsinstellingen een segmentatie van de staat van baten en lasten gemaakt in de volgende segmenten: PO en VO.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

1 Activa

1.1 Vaste Activa

1.1.2 Materiële vaste activa

	1.1.2.1	1.1.2.2	1.1.2.3	1.1.2.4	1.1.2.5	
	Gebouwen	Terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	MVA i.u. en v.b. op MVA	Totaal materiële vaste activa
	€	€	€	€	€	€
Stand per 31 december 2023						
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	452.991	3.302	2.130.668	119.952	21.734	2.728.647
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	185.623	1.128	1.138.920	95.748	-	1.421.419
Materiële vaste activa per 31 december 2023	267.368	2.174	991.839	24.204	21.734	1.307.228
Verloop gedurende 2024						
Investerings	68.443	-	302.846	6.284	-21.734	355.838
Desinvesteringen	-15.650	-	-376.775	-17.630	-	-410.054
Afschrijvingen	-30.842	-165	-184.676	-7.462	-	-223.145
Afschrijvingen op desinvesteringen	15.148	-	350.626	17.630	-	383.404
Mutatie gedurende 2024	37.099	-165	92.021	-1.178	-21.734	106.043
Stand per 31 december 2024						
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	505.784	3.302	2.036.760	108.606	-	2.654.450
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	201.317	1.293	973.063	85.580	-	1.261.253
Materiële vaste activa per 31 december 2024	304.467	2.009	1.063.697	23.026	-	1.393.197

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

1.1.3	Financiële vaste activa	Boek- waarde	Investerings 2024	Naar kortlopende effecten	Des- investerings	Waarde- veranderingen	Amortisering	Boek- waarde
		01-01-2024		2024	2024	2024	2024	31-12-2024
		€	€		€	€	€	€
1.1.3.7	Effecten	1.221.592	-	-502.175	-	12.665	4.636	736.718
	Totaal Financiële vaste activa	1.221.592	-	-502.175	-	12.665	4.636	736.718
1.2	Vlottende activa							
1.2.2	Vorderingen				31-12-2024		31-12-2023	
					€	€	€	€
1.2.2.3	Gemeenten				2.425		17.735	
1.2.2.10	Overige vorderingen				23.513		69.760	
	Subtotaal vorderingen					25.938		87.495
1.2.2.12	Vooruitbetaalde kosten				120.041		79.588	
1.2.2.14	Te ontvangen interest				16.797		13.911	
1.2.2.15	Overige overlopende activa				50.718		50.531	
	Subtotaal overlopende activa					187.556		144.030
	Totaal vorderingen					213.494		231.525
1.2.3	Kortlopende effecten				Boek- waarde	Kortlopend deel	Des- investerings	Boek- waarde
		01-01-2024			2024		2024	2024
		€			€		€	€
1.2.3.1	Aandelen				504.486	502.175	-504.486	502.175
	Totaal kortlopende effecten				504.486	502.175	-504.486	502.175
1.2.4	Liquide middelen				31-12-2024		31-12-2023	
					€	€	€	€
1.2.4.1	Kasmiddelen				267		1.288	
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen				2.505.122		2.416.855	
	Totaal liquide middelen					2.505.389		2.418.143

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting en zijn direct opeisbaar.

Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans

2.1	Eigen vermogen	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per
		01-01-2023	2023	mutaties	31-12-2023	01-01-2024	2024	mutaties	31-12-2024
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.1	Algemene reserve	3.809.874	-374.180	-	3.435.694	3.435.694	-454.878	-1.259.628	1.721.188
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	811	-811	-	-	-	-	1.800.000	1.800.000
	Totaal eigen vermogen	3.810.685	-374.991	-	3.435.694	3.435.694	-454.878	540.372	3.521.188
De toelichting over de beperkte doelstellingen van de reserves zijn vermeld in de Grondslagen.									
2.1.1.2	Bestemmingsreserves (publiek)	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per
		01-01-2023	2023	mutaties	31-12-2023	01-01-2024	2024	mutaties	31-12-2024
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.1.1.2.1	Risicobuffer	-	-	-	-	-	-	1.800.000	1.800.000
	Totaal bestemmingsreserves (publiek)	-	-	-	-	-	-	1.800.000	1.800.000
2.2	Voorzieningen	Stand per	Dotatie	Ont-	Vrijval	Stand per	Bedrag	Bedrag	Bedrag
		01-01-2024	2024	trekking	2024	31-12-2024	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1	Personele voorzieningen	311.117	54.563	44.184	6.594	314.901	109.221	129.914	75.766
2.2.3	Voorzieningen voor groot onderhoud	540.372	-	-	540.372	-	-	-	-
	Totaal voorzieningen	851.489	54.563	44.184	546.966	314.901	109.221	129.914	75.766
2.2.1	Personele voorzieningen	Stand per	Dotatie	Ont-	Vrijval	Stand per	Bedrag	Bedrag	Bedrag
		01-01-2024	2024	trekking	2024	31-12-2024	< 1 jaar	1 - 5 jaar	> 5 jaar
		€	€	€	€	€	€	€	€
2.2.1.2	Levensfasebewust personeelsbeleid	81.558	9.696	-	-	91.254	36.921	54.333	-
2.2.1.4	Jubileumuitkeringen	201.770	-	16.395	6.594	178.780	27.433	75.581	75.766
2.2.1.6	Langdurig zieken	27.789	44.867	27.789	-	44.867	44.867	-	-
	Totaal personele voorzieningen	311.117	54.563	44.184	6.594	314.901	109.221	129.914	75.766
2.4	Kortlopende schulden					31-12-2024		31-12-2023	
						€	€	€	€
2.4.6	Schulden aan gemeenten en Gemeenschappelijke regelingen					12.107		-	
2.4.8	Crediteuren					212.046		207.194	
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen					535.199		460.597	
2.4.10	Schulden ter zake van pensioenen					133.061		131.629	
2.4.12	Kortlopende overige schulden					26.628		23.108	
	Subtotaal overige schulden						919.041		822.528
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW					95.636		180.592	
2.4.17	Vakantiegeld					345.452		336.245	
2.4.19	Overige overlopende passiva					154.755		56.426	
	Subtotaal overlopende passiva						595.843		573.263
	Totaal Kortlopende schulden						1.514.884		1.395.791

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten.

Verplichtingen

De volgende niet in de balans opgenomen verplichtingen worden hieronder toegelicht.

nr.	Omschrijving	Periode		Looptijd Mndn	Bedrag per maand €	< 1 jaar €	1 - 5 jaar €	> 5 jaar €	Totaal €
		van	t/m						
1	Ricoh (kopieerapparatuur De Zonnehoek)	25-06-22	25-06-25	36	1.144	5.720	-	-	5.720
2	Canon (kopieerapparatuur De Prinsenhof)	17-01-20	17-06-26	77	778	9.336	3.890	-	13.226
3	Canon (kopieerapparatuur De Boog)	01-05-19	01-05-26	84	148	1.776	592	-	2.368

Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
3.1.1	Rijksbijdragen						
3.1.1.1	Rijksbijdragen OCW	12.087.640		11.835.324		10.884.963	
	Totaal rijksbijdragen		12.087.640		11.835.324		10.884.963
3.1.2	Overige subsidies						
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	481.090		396.090		703.732	
	Totaal overige subsidies		481.090		396.090		703.732
3.1.4	Ontvangen doorbetaling rijksbijdragen SWV		140.904		87.000		41.043
	Totaal Rijksbijdragen		12.709.634		12.318.414		11.629.738
3.2	Overheidsbijdragen overige overheden						
		€	€	€	€	€	€
3.2.2	Overige overheidsbijdragen overige overheden						
	Overige gemeentelijke en gemeenschappelijke bijdragen*	113.979		77.000		94.417	
	Totaal overheidsbijdragen overige overheden		113.979		77.000		94.417
	<u>Overige gemeentelijke en gemeenschappelijke bijdragen*</u>						
	Vergoeding gymzaal	29.020		26.500		26.411	
	Vergoeding parkeergarage	13.135		13.000		13.005	
	Begeleiding stage (vrijval)	9.592		-		4.830	
	Projecten ESF	50.718		35.000		47.748	
	Loonkostensubsidie	1.429		2.500		2.041	
	Bewegingsonderwijs	10.000		-		-	
	Vrijval investeringssubsidie gemeente	-		-		382	
	NPO-middelen	85		-		-	
		113.979		77.000		94.417	
3.5	Overige baten						
		€	€	€	€	€	€
3.5.1	Verhuur	123.811		141.000		126.141	
3.5.5	Ouderbijdragen	19.325		-		19.360	
3.5.9	Catering	8.746		3.500		6.586	
3.5.10	Overige**	183.136		169.000		319.606	
	Totaal overige baten		335.018		313.500		471.693
	<u>Overige**</u>						
	Risicofonds uitk 2022	-		-		148.058	
	Subsidie combinatiefunctionaris	16.700		34.000		47.317	
	Bekostiging EMB	-		-		42.435	
	Schoollunch	116.341		30.000		27.639	
	Overige personele opbrengsten	32.171		100.000		51.308	
	Overige opbrengsten	17.925		5.000		2.850	
		183.136		169.000		319.606	

4	Lasten						
4.1	Personeelslasten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.1.1	Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenlasten						
4.1.1.1	Lonen en salarissen	8.147.159		10.830.790		7.439.589	
4.1.1.2	Sociale lasten	1.282.213		-		1.156.323	
4.1.1.3	Premies Participatiefonds	101.503		-		127.726	
4.1.1.5	Pensioenpremies	1.138.185		-		1.078.517	
	Totaal salarissen, sociale lasten en pensioenlasten		10.669.060		10.830.790		9.802.155
4.1.2	Overige personele lasten						
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	20.180		(38.086)		18.122	
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	246.524		210.000		206.059	
4.1.2.3	Overige***	446.235		382.000		335.183	
	Totaal overige personele lasten		712.939		553.914		559.364
4.1.3	Ontvangen uitkeringen personeel						
4.1.3.3	Overige uitkeringen personeel	-74.938		-		-93.279	
	Totaal ontvangen uitkeringen personeel		-74.938		-		-93.279
	Totaal personeelslasten		11.307.061		11.384.704		10.268.240
	Overige***						
	(Na)scholing	169.648		150.000		162.339	
	Verzekeringen	80.907		79.500		-	
	Kosten BGZ	52.963		50.000		80.788	
	Schoolbegeleiding	5.531		5.000		8.358	
	Overige personele lasten	137.186		97.500		83.698	
		446.235		382.000		335.183	
	Gemiddeld aantal werknemers						
	De gemiddeld normatieve formatie inclusief vervangingen bedraagt 121 fte in (2023: 117). Hieronder is de onderverdeling te vinden van det gemiddeld normatieve formatie.						
		2024		2023			
	Bestuur / Management	5		5			
	Personeel primair proces	67		66			
	Ondersteunend personeel	49		46			
	Totaal gemiddeld aantal werknemers		121		117		
	Hiervan zijn er 0 werkzaam in het buitenland in 2024 (2023: 0). Bovenstaande FTE's zijn inclusief de vervangingsbenoemingen.						
4.2	Afschrijvingen	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.2.2	Afschrijvingen op materiële vaste activa	223.145		235.413		203.513	
	Totaal afschrijvingen		223.145		235.413		203.513
4.3	Huisvestingslasten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.3.1	Huur	4.938		5.000		11.562	
4.3.3	Onderhoudslasten (klein onderhoud)	131.736		130.000		161.882	
4.3.4	Energie en water	187.584		215.800		192.860	
4.3.5	Schoonmaakkosten	245.375		217.000		197.471	
4.3.6	Belastingen en heffingen	33.492		33.000		29.116	
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorziening	-		-		193.221	
4.3.8	Overige	46.079		93.000		52.996	
	Totaal huisvestingslasten		649.204		693.800		839.108

4.4	Overige lasten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1	Administratie en beheerlasten	378.322		277.150		311.560	
4.4.2	Inventaris en apparatuur	71.343		28.000		35.535	
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	336.327		296.300		301.816	
4.4.5	Overige	684.647		547.550		662.351	
	Totaal overige lasten		1.470.639		1.149.000		1.311.262

4.4.1	Administratie en beheerlasten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1	Administratie en beheerslasten	286.762		197.000		239.465	
4.4.1.2	Reis- en verblijfkosten	25.762		12.000		11.301	
4.4.1.3	Telefoon- en portokosten	40.868		42.600		37.504	
4.4.1.4	Kantoorartikelen	7.309		8.200		6.040	
4.4.1.5	Overige administratie- en beheerslasten	17.621		17.350		17.250	
	Totaal administratie en beheerlasten		378.322		277.150		311.560

Separate specificatie kosten instellingsaccountant

In het boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountants honoraria (reeds onderdeel van 4.4.1) ten laste van het resultaat gebracht:

4.4.1.1	Kosten instellingsaccountant	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.4.1.1.1	Controle van de jaarrekening	12.100		12.000		10.315	
	Totaal kosten instellingsaccountant		12.100		12.000		10.315

Uitsplitsing honoraria naar accountantskantoor

Alle hierboven opgesomde werkzaamheden zijn verricht door hetzelfde accountantskantoor.

Honoraria met betrekking tot de werkzaamheden

Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij de Stichting zijn uitgevoerd door accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). De kosten voor de controle zijn inclusief bekostiging en omzetbelasting.

Bovenstaande accountants honoraria zijn verwerkt op basis van het facturenstelsel.

4.4.5	Overige lasten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
4.4.5.1	Wervingskosten	-		4.500		2.617	
4.4.5.4	Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	298.617		289.000		273.144	
4.4.5.4	Schoollunch	97.514		35.000		36.627	
4.4.5.6	Contributies	21.386		22.500		21.928	
4.4.5.7	Abonnementen	236		2.500		3.742	
4.4.5.8	Medezeggenschapsraad	969		7.000		5.423	
4.4.5.9	Verzekeringen	2.786		6.250		3.677	
4.4.5.10	Reproductiekosten, drukwerk, schoolgids	61.753		56.000		75.181	
4.4.5.11	Toetsen en testen	3.918		10.000		8.689	
4.4.5.12	Culturele vorming	32.912		8.500		15.891	
4.4.5.13	Overige overige lasten	164.556		106.300		215.432	
	Totaal overige lasten		684.647		547.550		662.351

6 Financiële baten en lasten

6.1	Financiële baten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
6.1.1	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	24.275		9.000		21.373	
6.1.4	Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	12.665		-		30.312	
	Totaal financiële baten		36.940		9.000		51.685

6.2	Financiële lasten	2024		Begroot 2024		2023	
		€	€	€	€	€	€
6.2.1	Rentelasten en soortgelijke lasten	400		400		400	
	Totaal financiële lasten		400		400		400

Bestemming van het resultaat

		2024
		€
2.1.1.1	<u>Algemene reserve (publiek)</u>	-454.878
	Totaal resultaat	<u><u>-454.878</u></u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier dienen te worden toegelicht.

Verbonden partijen

De verbonden partijen die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code	Deelname percentage
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn VO	Stichting	Apeldoorn	4	0%
Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Apeldoorn PO	Stichting	Apeldoorn	4	0%

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Verantwoording subsidies

De subsidies die toegelicht dienen te worden, zijn hieronder opgenomen.

G1. Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikkingen geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie basisvaardigheden rekenen en taal	VBV22-PO-2447	11-11-2022	Ja
Subsidie basisvaardigheden rekenen en taal	VBV23-PO-5097	31-05-2023	Onderhanden
Subsidie voor studieverlof	1349444-1	22-08-2023	Ja
Subsidie zij-instroom	3/244/39999	13-09-2023	Ja
Subsidie zij-instroom	1444649-1	20-11-2024	Onderhanden
Subsidieregeling SOOL	SOOLPO24360	7-10-2024	Onderhanden
Subsidie voor studieverlof	1414052	20-08-2024	Onderhanden
Subsidie tegemoetkoming reisk entree II Pro	REPRO063	7-11-2024	Onderhanden

G2A. Subsidies met verekeningsclausule, aflopend

Niet van toepassing

G2B. Subsidies met verrekeningsclausule, doorlopend

Niet van toepassing

WNT verantwoording 2024

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. De WNT schrijft voor dat de beloning van topfunctionarissen verantwoord dient te worden in de jaarrekening, ook als de beloning beneden de norm blijft. Voor overige functionarissen geldt publicatieplicht alleen als de norm overschreden wordt.

Op de Stichting is het bezoldigingsmaximum voor het onderwijs van toepassing.

Indeling en bezoldigingsklasse

De indeling van de rechtspersonen of instellingen over de bezoldigingsklassen gebeurt op basis van drie generieke instellingscriteria, te weten:

- a) de gemiddelde totale baten per kalenderjaar
- b) het gemiddelde aantal leerlingen, deelnemers of studenten
- c) het gewogen aantal onderwijssoorten of -sectoren

Deze instellingscriteria bieden een weergave van de zwaarte van de functie van de topfunctionaris gebaseerd op functiewaardingsverhoudingen. Gezamenlijk geven de criteria een indicatie van de complexiteit van de betreffende bestuursfunctie.

Voor ieder criterium wordt een schaal gehanteerd. Uit de score op die schaal volgt een aantal complexiteitspunten. Het totaal van deze complexiteitspunten bepaalt in welke bezoldigingsklasse de rechtspersoon of instelling valt en welk bezoldigingsmaximum daarmee van toepassing is op de topfunctionaris(sen). Voor de bepaling van de complexiteitspunten verwijzen wij naar de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren.

Complexiteitspunten

Aantal complexiteitspunten per instellingscriteria:	2024
Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	1
Gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	4
Totaal aantal complexiteitspunten	9
Bezoldigingsklasse	D
Bezoldigingsmaximum	€ 181.000

WNT verantwoording 2024

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking vanaf 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2024

Naam	L.H. Wijtsma
Functiegegevens	Voorzitter CvB
Aanvang functievervulling in 2024	01-01
Einde functievervulling in 2024	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Gewezen topfunctionaris	Nee
Dienstbetrekking	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	120.716
Beloningen betaalbaar op termijn	€	18.661
Subtotaal	€	139.377
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	181.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€	-
Bezoldiging	€	139.377

Het bedrag van de overschrijding	€	-
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.

Gegevens 2023

Functiegegevens	Voorzitter CvB
Aanvang functievervulling in 2023	01-01
Einde functievervulling in 2023	31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,000
Dienstbetrekking	Ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	112.556
Beloningen betaalbaar op termijn	€	20.173
Subtotaal	€	132.729
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	173.000
Bezoldiging	€	132.729

WNT verantwoording 2024

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Niet van toepassing, er zijn geen leidinggevend topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12 van de functieervulling.

WNT verantwoording 2024

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Niet van toepassing, er zijn geen toezichthoudende topfunctionarissen.
Toezichthoudende topfunctionarissen zijn in onderstaande tabel opgenomen

Gegevens 2024		
Naam	L. Vos	
Functiegegevens	Voorzitter	
Aanvang functievervulling in 2024		01-01
Einde functievervulling in 2024		31-12
Bezoldiging		
Bezoldiging	€	2.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	27.150
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€	-
Bezoldiging	€	2.000
Het bedrag van de overschrijding	€	-
Gegevens 2023		
Functiegegevens	Voorzitter	
Aanvang functievervulling in 2023		01-01
Einde functievervulling in 2023		31-12
Bezoldiging		
Bezoldiging	€	2.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€	25.950

WNT verantwoording 2024

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder

Naam	Functie
B. Rodel	Lid RvT
J. van Casteren	Lid RvT
D. Wakker	Lid RvT
W.P. Boogaard	Lid RvT

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100

Niet van toepassing, er zijn geen topfunctionarissen inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor al zijn/haar functies bij het bevoegd gezag en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 2.100 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is.

Niet van toepassing, er zijn geen (voormalige) (aangemerkte) leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking bij een of meer andere WNT-instellingen.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 2.100 of minder waarop de anticumulatie van toepassing is.

Niet van toepassing, er zijn geen (voormalige) (aangemerkte) leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking bij een of meer andere WNT-instellingen.

WNT verantwoording 2024

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Niet van toepassing, er zijn geen (aangemerkte) topfunctionarissen, met of zonder dienstbetrekking, waaraan een uitkering is verstrekt.

Overige gegevens

Segmentatie staat van baten en lasten naar onderwijssectoren

		Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs	Totaal
		€	€	€
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen OCW	9.555.346	3.154.289	12.709.635
3.2	Overheidsbijdragen en subsidies overige overheden	84.808	29.171	113.979
3.5	Overige baten	314.886	20.131	335.017
	<i>Totaal Baten</i>	<i>9.955.040</i>	<i>3.203.591</i>	<i>13.158.631</i>
4	Lasten			
4.1	Personeelslasten	8.874.757	2.432.305	11.307.062
4.2	Afschrijvingen	170.265	52.880	223.145
4.3	Huisvestingslasten	506.940	142.262	649.202
4.4	Overige lasten	1.189.433	281.207	1.470.640
	<i>Totaal lasten</i>	<i>10.741.395</i>	<i>2.908.654</i>	<i>13.650.049</i>
	<i>Saldo baten en lasten</i>	<i>-786.355</i>	<i>294.937</i>	<i>-491.418</i>
6	Financiële baten en lasten			
6.1	Financiële baten	36.940	-	36.940
6.2	Financiële lasten	400	-	400
	<i>Saldo financiële baten en lasten</i>	<i>36.540</i>	<i>-</i>	<i>36.540</i>
	Totaal resultaat	-749.815	294.937	-454.878

De exploitatie bestuur is opgenomen bij de kolom PO.